Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 211 (15834) | 1981 оной сентябриин 12, суббото | Сэн 2 мүнгэн.

САГААН ЭДЕЭН ФЕРМЭҺЭЭ ЭХИТЭЙ

...зониие сагаан эдеэгээр таһалгаряагүй һайнаар ...байхын тула үнеэдэй һү шэмэ саашадань дээшэ... һүнэй шанарые һайжаруулха хэрэгтэ КПСС-эй ... съезд ехэхэн анхарал хандуулһан байна. Мал ажал ... хүдөөгэй габшагай хүдэлмэриин онсо шухала һал... гэжэ тоологдоо.

...табиһан энэ зорилтые бодото хэрэг дээ... бэелүүлхэ гэжэ манайшье республикын олон мянган ... һаалишад болон зооветеринарна мэргэжэлтэд ... байна. Сагай уларилай хэды таагүй байжа, ... малай тэжээлэй, бэлшээриин онрагүйдөөшье һаа, ... хүдэлмэрилэгшэдэй шэн габьяата ажалай, ... турын туһаламжын ашаар колхоз болон совхозууд ... һү шэмэ нёдондонойхиһоо дээшэлүүлжэ, гү... һү худалдаха түсэбөө урагшатайгаар дүүргэжэ бай... 8 һарын туршада колхозуудай. совхозуудай ... бүриһөө нёдондоной энэ үеынхиһөө 101 килограмм ... һаагдажа, гүрэндэ һү худалдаха гурбан кварталай ... хорёод хоногоор урид бэелүүлэгдэә.

... хүхэ ногооной үедэ һү һаали дээшэлүүлхэ, Эхэ ... һайн шанартай һү түсэбһөө үлүү тушааха гэһэн ... гаргажа, республика дотороо социалис мүрысөө ... Бэшүүрэй районой ажахынуудай һаалиин ... коллективүүд абаһан уялгануудаа амжал... бэелүүлжэ гараа. Эдэнэр найман һарын турша... нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, үнеэн бүриһөө ... килограмм ехэ һү һааһан байна. Тиигэжэ гүрэндэ ... худалдаха гурбан кварталай түсэб һараһаа урид үлүү... дүүргээд, 7800 гаран центнер һү даабариһаа ехэ ту... Гол түлэб нэгэдэхи, хоёрдохи классай шанартай ... худалдагдаһан байна.

... Хойто-Байгалай, Сэлэнгын, Загарайн, Ка... районуудай ажахынууд үнеэдэйнгээ һү шэмэ ...лүүлжэ, гүрэндэ һү худалдаха гурбан кварталай ... даабари һараар урид бэелүүлжэ шадаа.

... амжалтанууд ямар аргаар туйлагдааб гэхэдэ, тус ...нуудай олонхи ажахынуудай һү һаалиин фермэнүүд... үйлэдбэриин эмхидхэл һайжаруулагдаһан, һаалишад, ... дунда социалис мүрысөөн аша үрэ ехэтэйгээр ...үлэгдэһэн байна гээшэ. Илангаяа энэ хүдэлмэри ... районой Охин-Булагай совхоздо, «Победа» кол... Сэлэнгын Тельманай нэрэмжэтэ совхоздо, Улаан... районой «Маяк» колхоздо болон бусад зарим ажа... һаалиин малда тэжээл буйлуулжа үгэхэ, бэлшээ... зүбөөр хубаарилан хэрэглэхэ талаар ехэхэн орол... гаргагдаа. Жэшээнь, Тельманай нэрэмжэтэ совхо... хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд үдэр ... хүдэлмэри һаалиин фермэһээ захалдаг болон... Үглөөгүүр эртэ һаалишадай хүдэлмэри шалгадаг, тэн... тохёолдоһон дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ саг да... ябадаг гуримтай. Мүн эдэнэр социалис мүрысөөнэй ... арбан хоног бүхэндэ согсолжо, түрүүшүүлые урма... ...даг, гээгдэгшэдтэ ажалаа саашань һайжаруулха арга ... юм. Иимэ халуун анхаралаар хүреэлэгдэжэ бай... ...нүүд урма зоригтойгоор ажаллана. Тиигэжэ тус ... район дотороо бултанһаа түрүүлэн гүрэндэ һү ху... жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн. һү һаалиня нёдондо... энэ үеынхиһөө 1.5 дахин ехэ болгоһон байха юм.

... дээрэһээ харахада, сагаан эдеэн гээшэ һү ... фермэһээ эхитэй байна бшуу даа. Хэрбээ ажахы... хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэлтэд ... дээрэхи ажалай эмхидхэл һайжаруулжа, тэндэхи ... бүхэндэ һаадгүйгөөр ажаллаха арга олгобол, гүрэндэ ... худалдаха, һүнэй шанар һайжаруулха зорилгонуудаа ... амжалтатайгаар шиидхэхэ байна.

... хамта фермэнүүдые даагшадаар мэргэжэл ша... ...тай, хүнүүдые ударидаха бэлигтэй хүнүүдые таби... ...алдань али болохоор туһалха шухала. Нэн түрүүн ... дээрэхи бүхы хүдэлмэри һайнаар зохёогдоһон тех... гуримаар ябуулагдаха, тэндэхи хүндэ хүшэр ... оньһожоруулха түхеэрэлгэнүүдые тодхожо, нарин ... хүдэлгэгдэхэ хэрэгтэй.

...үүрэй совхозой Шэбэртын, Сэлэнгын районой Бес... ...ай нэрэмжэтэ совхозой Цайдамай һү һаалиин фер... ...дые зоотехник мэргэжэлтэй А. Г. Сахарова, Д. Л. ...кова хүтэлбэрилдэг юм. Эдэ мэргэжэлтэд фер... хүдэлмэриие шэлэжэ олоһон зохид технологиин ...аар эмхидхэжэ, жэлһээ жэлдэ үнеэдэйнгээ һү шэ... ...шэлүүлнэ, һайн шанартай сагаан эдеэ гүрэндөө ту... түл түрэсэ абаха даабаря дүүргэнэ.

...бэшье һү һаалиингаа фермэдэ анхарал һайса та... ...гүй, тэндэ үсөөн ябадаг, малшадай эрилтэнүүдтэ ан... ...гүй хүтэлбэрилэгшэд үшөөл бии байһаар. Эгээл ... дээрэһээ боложо, һү һаалиин зарим фермэнүүдтэ ... буйлуулха түхеэрэлгэнүүд таһалгаряагүй хүдэл... ...гүй, һүнэй шанар дээшэлүүлхэ түхеэрэлгэнүүд, ... дуталдадаг, үнеэд һайн шанартай тэжээлээр ...дадаггүй байха юм.

...эрхүү дутагдалнууд Прибайкалиин районой олонхи ...нуудта. Мухар-Шэбэрэй «Авангард», Яруунын сов... ...дай, Зэдын «Коммунизм» колхозой һү һаалиин фер... ...тэ үзэгдэнэ. Тус коллективүүдтэ ажалай эмхидхэл ... һула, һаалишад, малшадай дунда ойлгууламжын ...эри, социалис мүрысөөн аша үрэ багатайгаар ябуу... Энээн дээрэһээ боложо, тус ажахынуудта һү ... түсэб дүүргэгдэнэгүй. һү һаалиня нёдондонойхиһоо ... болгоһон, һүнэйнь шанар бирагүй гэжэ сэгнэгдэһэн ... юм. Эдэ бүгэдые мэдэжэ байбашье, дурсагдагша ...нуудай хүтэлбэрилэгшэд, зооветеринарна мэргэжэл... бии байгаа арга боломжонуудаа хэрэглэхэ, гээгдэлһээ ... хэмжээнүүдые абанагүй. Энэнь гэмшэлтэй.

...нөө үедэ газаа хүйтэржэ, бэлшээриин ногоон хаг... һү һаалиин фермэнүүдэй ажалда бэрхэшээлтэй саг ... байна. Тиимэһээ ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, ...теринарна мэргэжэлтэд үнеэдэй һү шэмэ алдахагүйн ... али бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэхэ ушартай. ... түрүүн һүрэгүүдээ шэмэтэй һайн тэжээлээр хангаха ... Эндэ ногоон тэжээл, корнеплодууд, огородой ... үлөөдэһэ гэхэ мэтэ нэмэжэ эдюулэгдэхэ, хаа хаа... тэжээлэй цехүүд хүдэлгэгдэжэ, малда буйлуулагда... тэжээл үгтэхэ, үнеэдые зелёнкын болон кукурузын ... дээрэ бэлшээхэ шухала.

... үдэрнүүдтэ ажахы бүхэндэ һаалишадай, малшадай ... бэлшээриин үедэ абаһан социалис уялгануудай дүүр... ...ын дүнгүүдые согсолжо, түрүүшүүлые урмашуулжа, ...эрэй дүй дүршэлые бүгэдын шадабари болгохо хэм... ...нүүд бэелүүлэгдэхэ байна. Илангаяа намарай сагта ... һаали доошолуулхагүй арга замууд тодорхойлогдохо, ... уялганууд абтаха ёһотой.

... коллективүүдһээ жэшээ абажа, фермээ үбэлжэл... түргэнөөр бэлэн болгожо, октябриин 1-һээ ойройтуу... ...гүй һүрэгүүдээ дулаан байрадань оруулжа, хүсэд ра... ...ой ёһоор эдеэлүүлхэ, тэжээл буйлуулха бүхы цехүү... хүдэлгэхэ эрилтэ табигдана. Энэ талаар ажахынуу... хүтэлбэрилэгшэд, тэндэхи партийна организацинууд, ...нуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органууд ... харюусалгатай.

ОРООҺО ТАРЯАГАА, ҮБҺЭ ТЭЖЭЭЛЭЭ ГЭЭЛТЭ, ХОРОЛТОГҮЙГӨӨР ХУРЯАЯ!

ҮРГЭН ДЭЛИСЭТЭЙГЭЭР

Байгалай туршалга-үйлэдбэриин ажахы Кабанскын район дотороо эгээл түрүүлэн, үбһэ хуряалгаяа дүүргэжэ, түсэбөөр хараалагдаһан 4800 тоннын орондо 5.105 тонно бэлэдхэһэн байна. Энэ жэлэй үбһэ хуряалга эндэ өөрын онсо шэнжэтэй байба. Хэрбээ ажахы урда жэлнүүдтэ ондоо тээшээ ошожо, өөһэдынгөө мэдэлэй газарһаа гадуур үбһэ сабшадаг һаа, харин мүнөө жэл байра дээрээ бүхы арга боломжоёо гүйсэд хэрэглэжэ шадаа. Ондоо тээ бэлэдхэгдэжэ асарагдадаг центнер һолоомоной 11 түхэригтэ болодог байхада, өөһэдынь үбһэн миил 5 түхэриг хүрэнэ ха юм. Өөһэдын тэжээлэй арьбан байһаниинь элитэ. Тиимэһээ тус ажахы энэ жэл «кайлаар бэдэрэнхаар, абдараа уудала» гэһэндэл, ажахы доторойнгоо арга боломжые гүйсэд хэрэглэжэ, экономическа алмалта хээ гэжэ хэлэлтэй.

Ажахын 7-дохи түсгаарлагдаһан отделени (эрхилэгшэнь А. В. Берёзкин) байгша оной тэжээл бэлэдхэл дээрэ онсо шалгараа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Коммунист Г. М. Ерилов комсомолец П. Балагуров хоёрой хүтэлбэрилһэн хоёр звено отделенидэ анамана һайнаар хүдэлжэ гараа. Оньһожоруулагдаһан энэ хоёр звено үһалагдаһан газарһаа дүн хамта 17 мянган центнер үбһэ хуряагаа. Хэдэн жэлэй урда болдоггой намар байһан Боргой гэжэ газарһаа гектарай 27 центнер хүрэтэр тэжээл абтаһан байха юм. Ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгын үедэ габшагай һайнаар хүдэлжэ гараһан эдэ хоёр звено ажахын һаалиин гурбан фермын — Нюкскын, Закалтусай болон Тимлюйн — үхэр малда бардам хүрэхэ үбһэ бэлэдхээд байна гээшэ.

Байгша оной үбһэ хуряалгын амжалта энэ ажахыда юунһээ үндэһэтэй, ямар һайн түлхисэтэй байгааб гэжэ һонирхомоор ха. Ажахын партийна организаци ниитын малда тэжээл бэлэдхэлгын эхилхэһээ урда, эхилээдшье байхадань, эгээл түрүүн коммунистнуудай, хүдэлмэришэдэй болон нютагай хүн зоной дунда ойлгууламжын хүдэлмэри һайнаар ябуулһан, КПСС-эй обкомой, республикын Министрнүүдэй Соведэй хандалга-бэшэгэй гүн удхые хүн бүхэнэй ухаан бодол, һэшхэл зүрхэндэ хүргэжэ шадаһан байна. Отделени, фермэ, звено бүхэндэ партийна болон үйлэдбэриин суглаанууд үнгэргэгдэжэ, тэжээл бэлэдхэлгын түсэбүүд баталагдаһан юм. Ажахыда социалис мүрысөөнэй түсгаар штаб эмхидхэгдээд, хинагшадынь саг үргэлжэ звенонуудаар ябажа, шалгажа, мүрысөөнэй дүн гаргажа, һайнаар хүдэлжэ байгаашадые магтаһан, урмашуулһан, һаатанги муу байгаашадыень шүүмжэлһэн газетэ, хуудаһануудые гаргажа байгаа. Тэжээл бэлэдхэлгын үедэ ажахы дотор 18 агитатор, 23 политинформатор томилогдоод, оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Жэшээлхэдэ, Закалтусай отделенидэ түрүүшээр гээгдэнги байдалай үзэгдөөд байхада. ажахын рабочкомой түлөөлэгшэд дары тиишэ гаража, үргэн суглаа хээд, хэмжээнүүдые дары абаһан байгаа. Тэрэнэйнь һүүлээр тэндэхи байдал хараа байса һайжарһан юм. Тэрээнһээ гадна районой соёлой байшангай дэргэдэхи агитбригада тус ажахын хүдэлмэришэдые ажалайнь халуун хаһын үедэ соёлой талаар таһалгаряагүйгөөр хангаа. Тиихэдэ ажалшадай ажаһуудалай эрилтэ саг болзор соогоо, ямаршье гомдолгүйгөөр хангагдажа байһаниинь һайшаалтай байна.

Иимээр табигдаһан үзэл сурталай ба хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин ашаар тус ажахыда бидэнэй ябаһан үдэр 51.049 центнер үбһэн, 9461 тонно силос, 6.993 тонно сенаж, 180 тонно витаминна гурил бэлэдхэгдээд байгаа һэн. Тиигэбэшье ниитын малда тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри эндэ дүүрээ гэжэ хэлэхын аргагүй. Нарата үдэрнүүд дүүрэнээр эндэ хэрэглэгдэнэ. Ажахыда бэлэн байгаа бүхы шахуу техникэ эдэ үдэрнүүдтэ таряа хуряалгада элсүүлэгдэнхэй. Ажахын полинууд дээрэ 36 комбайнай хүсэтэ дуун шэнхинэнэ. Хуряалга-зөөлгын гурбан отряд эмхидхэгдэнхэй. Урданайхидаал адли эндэ ипатовайхидай арга хэрэглэгдэнэ.

Энэ туршалга-үйлэдбэриин ажахын таряашад хуряалгаяа хүдэлмэриин 20 үдэр соо дүүргэхэ гэһэн хараатайгаар габшагайгаар хүдэлжэ байна. Ажахын партийна, профсоюзна, комсомолой организацинуудай нэгэн ниитэ хүсэл эрмэлзэлгын эршэтэ хүтэлбэри доро таряа хуряалгань эндэ эмхитэйгээр үнгэрхэ аабза гэжэ һанагдана.

В. ТОКТОХОЕВА,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Байгалай ОПХ-гой Еланиин отделениин тоог дээрэ механик М. И. Елизов оньһон түхеэрэлгэнүүдые һаадгүйгөөр хүдэлгэнэ. 2. Ажахыда туһалхаяа ерэһэн студентнэр Е. Сошникова, С. Баженова шэнэ ургасаар баясана.

Н. ДРИГЕНОВЭЙ фото.

ХЯАГТЫНХИДАЙ ОРОЛДОЛГО

Һүүлэй хоёр сүүдхын туршада районой комбайнернууд 1100 гектар газарай таряа сабшажа, баал болгобо. Бүхы дээрээ район дотор 16 мянган гектар шахуу талмай дээрэхи тариан унагаагдаа. Тэрэнэйнь 60 процентнь амяарлагдан хуряагдаад байна.

Колхоз, совхозуудай тоогууд дээрэ шэнэ ургасын тариан буужа эхилэнхэй. Һүүлэй мэдээгээр, районой колхоз, совхозууд Харланай, Хоронхойн таряа тушаан абадаг пунктнуудта 5 мянга үлүүтэй центнер орооһо таряа тушаагаад байна. Бүхыдөө энэ жэлдэ Хяагтын районой ажахынууд 60 мянган центнер таряа гүрэндэ тушааха уялгатай.

Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Дружба» колхозуудай тариан юрэнхы дээрээ муу бэшээр урганхай.

Манай корр.

ЗОРИГЖОНХОЙ

Пётр Яндановай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звено мүнөө Шулуутын отделенидэ ажаллана. Тэдэнэр хээрын болон олон жэлэй ногооной ургаса хуряана. Звеногой гэшүүд даалгагдаһан техникээ бүтээсэтэйгээр ашаглана. Илангаяа хура бороогүй һүүлэй үдэрнүүдтэ үбһэшэд олон һүри сомоо. Эндэ үбһэ тракторай косилкаар сабшадаг В. Халудоров. бухал шэрэгшэд Д. Тапхаев, П. Ябжанов, һүри сомогшо Р-С. Холхоев эрхим ажалаараа шалгарна.

Тус звено 3.000 центнер үбһэ һүрилхэ түсэбтэй һэн. Сабшаланай ургасын һайн дээрэһээ 4.500 центнер тэжээл бэлэдхэхэ гэжэ шиидээ.

И. ФЕДОРОВ.
Түнхэнэй районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз.

ШАНАР ҺАЙНТАЙ

Захааминай районой Хамниин совхозой нэгэдэхи отделениинхид силос дараха хүдэлмэриеэ богонихон болзорто үнгэргэбэ. Хэдэн зуугаад гектар талмай дээрэ таригдаһан кукуруза, зеленко хуряагдажа, 3100 тонно һайн шанартай силос дарагдаба. Түсэбынь 2300 тонно байгаа юм.

— Силос даралга яһала эмхитэйгээр үнгэрөө. Комбайнернуудай, автомашинын жолоошод. трактористнарай оролдосотой һайнаар, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаһанай ашаар лэ энэ амжалта туйлагдаа, — гэжэ силос даргашадай звеное даагша Леонид Дашиевич Хандуев хөөрэнэ.

С. ЦЫБЕНОВ.

ТЭНГЭРИИН СЭЛМЭХЫЕ ХҮЛЕЭНГҮЙ

Байгша ондо Суулгын совхозой хүдэлмэрилэгшэд ниитынгээ адууһа малда элбэг хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ хэрэгтэ хамсыгаа шаман оронхой. Энэ харюусалгатай хаһада тус ажахынхид эртээнһээ бэлдэһэн юм. Тиихэдээ косилка, тармуур болон бусад зэр зэмсэгүүдээ һайнаар заһабарилһанайнгаа ашаар үндэр дүн туйлана. Һүүлэй мэдээгээр 1660 гектар газарай ногоон сабшагдаад, 1355 гектарайхинь хуряагдажа, 16 мянган центнер һайн шанартай үбһэн һүрилэгдөө. Тэрэнэй хажуугаар витаминтай ногооной 872 тонно гурил гаргагдажа хадагалагдаа, 89 центнер модоной набша намаа бэлэдхэгдээ.

—Һүүлэй үедэ бороо ехээр орожо, сабшалга тармалга хоёр тон жэгдэ ябуулагданагүй. Энэ ушар манай һанаа ехэтэ зобооно. Тиимэһээ һаяын сэлмэг үдэрнүүдэй тоггоходо, тохёолдоһон дутагдалаа усадхахын түлөө оролдохобди,—гэжэ совхозой директор Николай Борголович Ботоев мэдүүлбэ.

Гурбадахи отделениһээ Арсентий Сафоновой ударидадаг оньһожоруулагдамал звено түрүүшын үдэрһөө һайнаар хүдэлжэ, совхоз соогоо бултанһаань ехэ үбһэ бэлдэбэ. Тодорхойлон хэлэбэл, сабшаһан 355 гектарайнгаа 320-нойнь үбһэ хуряажа, 5468 центнер соможо тушаагаа. 2 дохи отделениин Михаил Емельяновай даадаг коллектив тэдээнһээ холо гээгдээгүй. Тэдэнэр 5280 центнер үбһэ һүрилжэ, хоёрдохи һуурида гараа. Осор Нимаевич Батомункуевай хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал звеногойхид гурбадахи һуури эзэлбэ.

Гашейн отделенидэ витаминтай ногооной гурил гаргадаг АВМ-1,5 түхэлэй агрегат мүн лэ һайнаар хүдэлгэгдэнэ. Эндэ машинистээр И. М. Покацкий ажаллажа, үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэнэй хүтэлбэри доро И. С. Козлов, Н. В. Полянский, П. И. Колесникова, Н. А. Коавцова болон бусад габшагайгаар ажаллажа, үетэн нүхэдтөө үльгэр жэшээ харуулна. Тус коллектив энэ жэлэйнгээ түсэбтэ даабариие 175 процентдэ хүргэһэн амжалтатай. Тэдэнэр иигээд хүдэлмэреэ дүүргээгүй, харин үдэр бүри ажалайнгаа эршэ улам шангадхан ажаллажа байна.

Иигэжэ тус совхозойхид арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлдэ 24800 центнер үбһэ бэлэдхэхэ, 500 тонно витаминтай ногооной гурил гаргаха, 89500 центнер силос, 22050 центнер сенаж дараха түсэбөө бэелүүлхын хойноһоо туха сулөөгүй хүдэлжэ байһаниинь һайшаамаар байгаа һэн.

Д. ДОНДОКОВ.
Мухар-Шэбэрэй район.

МҮРЫСЭНЭБДИ: БУРЯАД, ШЭТЭ, ЯХАД

1981 ОНОЙ ЯНВАРЬ—АВГУСТ ҺАРАНУУДАЙ ДҮНГҮҮД

Түсэбэй дүүргэлтэ (проц.)

	Буряадай АССР	Якадай АССР	Шэтын обл.
Промышленность			
Продукци худалдалга	99.5	102,5	10.2
Ажалай бүтээсэ	99,3	102	101
Промышленна предприятинуудай тоо бүхыдөө	175	135	199
Продукци худалдаха түсэбөө дүүргээгүйшүүл	51	3	55
Энэнь ниитэ тоодо (процентээр).	29	2	27
Хүдөө ажахы			
Мал ажалай продуктнуудые бэлэдхэлгэ (9 һарын түсэбөөр)			
Мал ба шубуун	69	82	103
Һүн	97	94	109
Үндэгэн	96	88	111
Нооһон (жэлэй түсэбөөр)	90	—	103
Тариан ажалай продуктнуудые бэлэдхэлгэ (жэлэй түсэбөөр)			
Хартаабха	10	4	25
Овощ	7	8	12
Капитальна барилга			
Гүрэнэй капитальна һомололтоор ашаглалгада оруулагдаһан гол фонднууд (9 һарын түсэбөөр)	60	66	43
Гүрэнэй капитальна һомололго бүхыдөө	92	99	79
тэрэ тоодо:			
Барилга-хабсаралгын хүдэлмэри	92	95	77
Гэр байрануудые ашаглалгада оруулалга (9 һарын түсэбөөр)	44	54	33
Өөһэдын хүсөөр хэһэн подрядна хүдэлмэриин хэмжээн	95	99,:	82
Худалдаа наймаан			
Гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай розничнэ эд бараанай эрьесэ.	103	101	104
Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хангалга			
Хангалгын ниитэ хэмжээн	99	100	98

Буряадай АССР-эй Статистическэ управлени.

НИИСЛЭЛ ХОТЫЕ ХАМГААЛАГШАДАЙ БААТАРШАЛГАДА

...Эсэгэ ороноо хамгаалһын ... дайнда Москва ша... совет сэрэгүүдэй туй... илалта манай гүрэнэй ... алдарта хуудаһан ... оронхой. Дайсанһаа ... Эхэ ороной ниислэл ... сахин хамгаалһан мос... ...айхидай, бүхы совет хү... ... адли, зүрхэ сэдь... хэтэ мүнхэдөө үлэхэл.

Москвагайхидай патриоти... үүсхэл Эсэгэ оронойн... нэрэ хүндын, эрхэ сү... ба бэеэ дааһан бай... түлөө тэмсэлдэ наһа ...шадай гэрэлтэ һайхан ...алай. Коммунис пар... хэрэгтэ хизааргүй үнэн ... байлгын, политическэ ... ажалай үндэр ехэ эдэб... шэнэ гэршэ болоно. ... шадар немец-фашис сэрэгүүдые һамна бута сохиһоор 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ декабриин 5-да коммунис субботник үнгэргэхэ уряатайгаар тэдэ хандаһан байгаа. Ниислэл хотын предприятинуудай ба эмхинүүдэй коллективүүдэй түлөөлэгшэдэй суглаан сентябриин 10-да боложо, үүсхэлшэдэй — Москвагай түрүү предприятинуудай хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэбэ.

Москва шадар немец-фашис сэрэгүүдые һамна бута сохиһоор 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ коммунис субботник үнгэргэхэ тухай үүсхэлнүүдые дэмжэһэн митингнүүд, суглаанууд городой бүхы районуудта ехэ дэбжэлтын оршондо боложо үнгэрөө гээд тэмдэглэгдэнэ. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшад, дайнай ба ажалай ветеранууд, залуушуул тэдэн дээрэ үгэ хэлэхэдээ, империалис булэгөөрхидэй ээрхэг түримхэй ябуулгаяа улам үргэдхэжэ байлгын оршон байдалда манай гүрэнэй экономическа ба өөрыгөө хамгаалха хүсые бэхижүүлгэ онсо удха шанартай боложо байна гэжэ мэдүүлбэд. Арадуудай хүсэл эрмэлзэлнэ тоонгүй. дэлхэй дээрэхи оршон байдалые шахардуу шанга, түгшүүрилтэй болгожо байгшадта харюу үгэжэ, КПСС-эй XXVI съезд дээрэ хараалагдаһан социально-экономическа программые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ ажалшан бүхэн хубитаяа оруулха байна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэгые ехэ дэбжэлтэтэйгээр абаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин суглаан дээрэ үгэ хэлээ.

(ТАСС).

КОЛЛЕГИИН ЗАСЕДАНИ

Республикын промышленна нэгэдэлнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, үйлэдбэриин нэгэдэлнүүдэй генеральна директорнүүдэй хабаадалгатай коллегиин үргэдхэгдэмэл заседани сентябриин 10-да РСФСР-эй Хүнгэн промышленностиин министерствэдэ болобо.

Һалбариин 8 һарын хүдэлмэриин дүнгүүд, арбан нэгэдэхи табан жэлэй түрүүшын жэлэй түсэбые бэелүүлхэ зорилгонууд зүбшэн хэлсэгдэбэ. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр Л. И. Брежневэй захяа заабаринуудай үндэһөөр үйлэдбэриин ашаг үрые саашадань дээшэлүүлгэдэ ехэ анхарал хандуулагдаһан байна.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев коллеги дээрэ үгэ хэлэбэ.

(ТАСС).

АХА ДҮҮГЭЙ ХОЛБООНУУД ҮРГЭДЭНЭ

Социалис байгуулалтын замаар найдамтайгаар дабшажа ябаһан вьетнам арадай туйлалтануудые совет хүнүүд халуунаар амаршална. СРВ-гэй байгуулагдаһаар 36 жэлэй ойдо зорюулагдаһан совет-вьетнам хани барисаанай декадын программын ёһоор манай орон дотор үнгэргэгдэһэн суглаанууд болон митингнүүд дээрэ, үдэшэнүүд болон уулзалганууд дээрэ үгэ хэлэгшэд туйлаһан амжалтануудыень халуунаар амаршалжа байһанаа мэдүүлбэ. Фукхань провинциин КПВ-гэй комитедэй секретарь Нгуен Суан Хыу түрүүтэй Вьетнам-совет хани барисаанай бүлгэмэй делегаци тэдээндэ хабаадаһан байна.

Вьетнамай арадтай хани барисаанай митинг декадые түгэсхэхэ хэмжээ ябуулга болоо. Энэ митинг Москва шадарай Павловска Посад гэжэ хотодо сентябриин 10-да болоһон байна.

(ТАСС).

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые дэлгүүлхын түлөө

ХҮН БУХЭНЭЙ ХАРЮУСАЛГА ХЭРЭГТЭЙ

«Бидэ БАМ баринабди, БАМ бидэниие хүмүүжүүлнэ» гэһэн уряа доро Буряадай участогай барилгашад мүрысэнэ. Тоннельнүүдые малтадаг проходчигууд, хүүргэнүүдые баригшад, түмэр замай далан бэлдэгшэд, байрын гэрнүүдые, социально-соёлой, промышленнэ объектнүүдые бодхоогшод бага гаргашатайгаар, һайн шанартайгаар, түргэнөөр барилга хэжэ, эгээл үндэр бүтээсэ түйлахын тула үнэн зүрхэнһөө оролдоно.

Хэнэйшье мэдэһээр, һайн бэлэдхэлтэй, ажалша түрүү хүдэлмэришэд БАМ-ай барилгада хабаадалсана. Оронойман область, хизаарнууд, хотонууд эрхимэй эрхим хүбүүд, басагадаа энэ агуу барилгада эльгээнэ ха юм. Гансал Буряадай участок дээрэ 60 гаран яһанай түлөөлэгшэд барилга хэнэ. Эдэнэр эбтэй эетэйгээр, нэгэ һанал бодолтойгоор бэе бэедээ туһалалсан ажаллажа, гүрэнэй даабари саг болзортонь дүүргэхын тула тэмсэнэ. Тэдэнэр үбэлэй янгинама хүйтэнһөө, зунай аяма халуунһаа айнгүйгөөр, хура бороо, һалхи шуурган дундуур хүдэлжэ хүдэржэнэ.

Минии хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүдэй олонхинь лэ иимэ урагшаа эрмэлзэһэн һанал бодолтой, ажалша бэрхэ зон гэхэдэ алдуу гарахагүй. Бригадымни олонхи гэшүүд БАМ-ай барилга Сибиринн суута Лэнэ мүрэнэй эрьеһээ эхилһэн намтартай. Түрүүшээр бултандал адляар самсаал сабшажа, БАМ-ай посёлогуудай барилга эхилэлсээ һэмди. Лэнэ мүрэнэй эрьеһээ Байгалай хаданууд хүрэтэр түмэр замай рельс табилсаһан зомди. Үбэлэй янгинама хүйтэндэ брезент-майхан соо байрлаад, хүдэлхэ ушар али олон дайралдаа.

ВЛКСМ-эй XVII съездын нэрэмжэтэ отрядай гэшүүд Владимир Графов, Андрей Полянский, Владимир Шатилович, Александр Шишков болон бусад 1974 онһоо мүнөө хүрэтэр БАМ-ай барилгада хабаадалсажа, бэлиг шадабаряа ажал хэрэгтээ зорюулна. Бригадымнай бэшэшье гэшүүд хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа, хамтын хэрэгтэ хубитаяа оруулалсана. 1978 оной август һараһаа манай бригадын коллектив Буряадай участогта түмэр замай рельс табижа эхилээ бэлэй. Тон харюусалгатай, хүндэтэйшье, хүнгэн бэшэ ажал манай бригадада даалгагдаа һэн. Коллективнай яһалал оролдожо хүдэлөө. Социалис Ажалай Герой В. И. Лакомовай бригадын коллектив Дабаан хүрэтэр түмэр замай рельс табижа, ашаанай түрүүшын поездын Буряадай АССР-эй хойто дайдада хүрэжэ ерэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсаа юм. Энэ суута бригадын коллективһээ Витим тээшэ түмэр харгын рельс табиха ажал тушаан абаабди. Тэрэ гэһээр гурбан жэл үнгэрбэ. Гурбан жэл, һанаад үзэхэдэ багахан лэ саг хэбэртэй. Теэд энэ хугасаа соо ямар ехэ ажал хүдэлмэри хэгдээ гээшэб?

Манай бригадын гэшүүдэй аргагүй ехэ хүсэлэл оролдолго гаргаһанай ашаар лэ 1979 оной октябриин 29-дэ ашаанай поезд Байгалай хойто эрье, 1980 оной июниин 26-да Нижнеангарск-II станци, 1980 оной декабриин 29-дэ Кичерэ станци хүрэжэ ерээ бэлэй. БАМ-ай барилгада хэрэгтэй ашаан мүнөө Кичерэ хүрэтэр шэрэгдэнэ.

Манай коллективэй хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллаһанай ашаар лэ түмэр харгын рельс зүүн зүг тээшэ дабшажал ябана. Мүнөө бидэ БАМ-ай 452-дохи километр хүрөөд байнабди. Бидэ Буряадай участок дээрэ 160-аад километр түмэр харгы табяабди. Энэ ехэ гү, али бага гү? Багашаг лааб даа. Бидэ үшөөл холо, адагынь мүнөө Дээдэ Ангарай эрье хүрөөд байха һэмди. Дээдэ Ангарай эрье хүрэхэнь үшөөл холо байна. Бидэ үшөөл нобшо удаанаар түмэр харгы табинабди. Юундэб?

Барилгын материал, рельс, шпала дуталдана. Хүүргэ баригшадай, түмэр замай далан бэлдэгшэдэй гэмээр бидэ, түмэр харгы табигшад, бухэли һараар миин һууха гү, али ондоо ажал дээрэ хүдэлхэ баатай болонобди. Үнгэрһэн жэлэй декабриин 29-дэ ашаанай поезд Кичерэ станци гэхэ гү, али БАМ-ай 403-дахи километр хүрэжэ ерээ һэн. Бидэ эндэһээ сааша түмэр харгы табиха ажалаа оройдоол февралиин 27-до эхилээбди. Хоёр һара, тухай миин һууһан байнабди. Хүүргэ баридаг 45-дахи отрядай коллектив БАМ-ай 413-дахи километрэй хүүргын барилга удаашаруулжа, бидэниие һаатуулаа.

Хойто Байгалда гол горход ехэ олон. Километр зайда нэгэ хүүргэ гү, али уһа урадхуулха соргонууд табигдадаг байха юм. Хүүргэ баригшадай һайнаар хүдэлөөд захалхадань, түмэр замай далан бэлдэгшэд бидэниие һаатуулха юм.

Оньһожоруулагдамал 137-дохи колоннын гэмээр бидэ БАМ-ай 427-дохи километртэ һараһаа үлүүтэйхэн сагай туршада миин һуугаа һэмди. Мүнөөшье бидэниие түмэр замай далан бэлдэдэг 137-дохи, 160-дахи колоннонуудай хүдэлмэришэд һаатуулна. Гэхэ зуура, хүүргэ баридаг 44-дэхи, 45-дахи, 52-дохи, 53-дахи отрядуудай коллективүүд мүнөө яһала урагшатайгаар ажаллажа, Шэнэ-Уоян хүрэтэр олонхи хүүргэнүүдэй барилга дүүргээ. Түмэр замай далан бэлдэдэг колоннонуудай коллектив ажалаа үшөөл эдэбхитэйгээр хэхэ ёһотой гээд һанагдана.

Хэрбээ хүүргэнүүдэй бэлэн, түмэр замай далангай эрхим шанартайгаар бэлдэгдэзэд байбал, манай бригадын коллектив түмэр харгы хурдан түргэнөөр табиха арга шадалтай болонхой. Июль һарын зарим үдэрнүүдтэ манай бригадын коллектив 1800—1900 метрэй зайда рельс табижа, эгээл үндэр бүтээсэ түйлаа бэлэй.

Манай бригадын дүршэл шадабаритай болоһониие дээрэ дурдагдаһан тоо, баримтанууд сэхэ гэршэлнэ ха юм. Хэрбээ хүүргэ баригшадай, түмэр замай далан бэлдэгшэдэй үнэн сэхээр ажал хэрэгтээ хандажа, даабаряа хараалагдаһан болзортонь дүүргэдэг һаань, бидэ һарадаа дунда зэргээр 30 километр түмэр харгы табиха арга шадалтайбди. «Мостострой-9», «Запбамстроймеханизация» трестнүүдэй хүдэлмэришэдэй тиимэ нобшо удаанаар ажалладаг дээрэһээ бидэ һаатаха ушартай болонобди.

БАМ-ай барилгашадые мүнөө үеын эгээл һайн, бүтээсэ ехэтэй трактор, машинануудаар, бульдозернуудаар манай Эхэ орон хангана. Энэ техникые бидэ сүүдхын туршада миин байлгангүйгөөр ашаглажа шадабал, ехэ юумэ хэхэ арга боломжотойбди. Теэд оньһожоруулагдамал колоннонуудай коллективүүд оройдоол хоёр халаанай туршада техникээ ашаглана. Зарим ушарта хоёрдохи халаанда нэгэшье машина, трактор гарадаггүй байха юм. Бидэнэр, БАМ-ай барилгашад иимэ һулаханаар, арай шамай хүдэлхэ эрхэгүйбди. Бидэнэй ажал хэрэг тушаа түрэл Коммунис парти, Совет гүрэн һаналаа табижа, хамаг хэрэгтэй юумэзэр, техникээр дутамаггүйгөөр хангана. Энэ ехэ этигэл найдалыень бидэ үнэн сэхэ ажалаараа харюулха ёһотойбди. Бидэ тиигэжэ хара амяа хараад ябангүйгөөр, бэе бэедээ туһалалсажа ажаллаха болонобди.

Хүүргэ баригшадай ямар нэгэ асуудалаар манай бригадын коллективтэ хандаа һаань, бидэ шадаха зэргээрээ туһалхаар бэлэн байдагбди. Эдэнэр хэзээдэшье бидэндэ хандадаггүй. Саашадаа бидэ, түмэр харгы табигшад, хүүргэ баригшад, түмэр замай далан бэлдэгшэд нэгэ һанал бодолтойгоор, эбтэй ээтэйгээр ажаллаха ёһотойбди. «Намһаа саагуур, нараһаа наагуур» гээд ябаха гээшэ ехэл буруу. Бидэ хамаг асуудал хамтааран шиидхэжэ, Витим хүрэтэр түмэр харгы бариха даабаряа саг болзортонь дүүргэжэ, партиин XXVI съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ ёһотойбди. «Хамтын хүсөөр хада уула урбуулха юм» гээд арад зоной дунда хэлсэдэг. Хэрбээ «Нижнеангарсктрансстрой», «Запбамстроймеханизация», «Мостострой-9» трестнүүдэй коллективүүд нэгэ һанал бодолтойгоор ажаллажа шадабал, байгша ондо заабол Янчуй станци хүрэтэр түмэр харгы табигдаха аргатай. Буряадай участок дээрэ бэрхэ хүбүүд, басагад ажаллана. Эдэнэр хамтын хэрэгтэ бухы хүсэ шадалаа зорюулжа, гүрэнэй даабари дүүргэлгэдэ хубитаяа оруулалсана.

А. БОНДАРЬ,
барилга-хабсаралгын 608-дахи поездын бригадир, Ленинскэ комсомолой шангай лауреат.

ХҮДӨӨГЭЙ БАРИЛГАНУУДТА—ОНСО АНХАРАЛ

САГ СООНЬ АШАГЛАХА

Социально-соёлой, ажаһуудалай болон байрын гэрнүүдые хүдөө нютагуудта олоор бариха асуудал мүнөө үедэ ехэ удха шанартай болонхой. Ушар тиимэһээ Мухар-Шэбэрэй районой барилгын объектнүүдэй тон томонь гэжэ тоологдодог түб һууринай һургуулиин байшангай барилгын ябаса тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэхэ хүсэлэнтэйбди.

Түс объектые «Бурятцелинстрой» трестын 1232-дохи оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашад барижа, ашаглалгада тушааха уялгатай юм. Гэбэшье барилгые бэлэн болгожо, үүдыень сэлихэ гэхэ гү, али ашаглалгада үгэхэ болзор хэдэн дахин хойшолуулагдаһам гэжэ уридшалан хэлэе. Энээндэ олон шалтаг бии лааб даа.

— Мүнөөдэрэй байдалаар энэ барилгада һомологдоһон миллион тухай түхэриг мүнгэнэй 700-гаад мянганиинь гүйсэд гаргашалагдаа, —гэжэ түс барилгын прораб Н. Н. Сажин хөөрэнэ. —Байшан гурбан дабхар юм. Мүнөө үедэ дээдэ дабхарайнь хүдэлмэри дүүрэнтэжэ байнхай. Һуралсалай класс бүхэнэй сонхонууд шэлэлгэдэнхэй, раманууды нь шэрдэгдэнхэй. Штукатурна хүдэлмэринь дүүрээд, панельнэ ажал хэгдэнэ.

Шэнэ һургуулиин нэгэдэхи блогто эхин классуудай һуралсалай кабинедүүд, хоёрдохидонь —актовэ болон спортивна залнууд түхеэрэгдэхээр түсэблэгдэнхэй. Мүнөө эдэ блогуудта хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдана. Жэшээлхэдэ, «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденто И. С. Бурковай хүтэлбэрилдэг бригадын 15 гэшүүд хоёрдохи блогой хана хирпиисээр бодхоожо, эршэтэ ажалаараа суурхана. Мүн тиихэдэ А. Ахвердян, А. Оганесян гэгшэдэй бригаданууд шабардалгын хүдэлмэри эрхим шанартайгаар эрхилнэ.

— Шабардалга, штукатурдалга дээрэ хүдэлдэг барилгашаднай бүтээсэ ехэтэй ажалаараа шалгарна, —гэжэ прораб Н. Н. Сажин хэлэнэ, —Тэдэнэр эртэ үглөөнһөө эхилээд, үдэшэ орой болотор барилга дээрээ хүдэлдэг заншалтай юм.

Тэдэнэрһээ И. С. Бурковай хүтэлбэрилдэг шулуушадай бригада холо гээгдэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй. Эндэ хэн нэгэниие илгаруулан, онсолон тэмдэглэхэнь бэрхэтэй: бултадаа урагшаа һанаатайгаар, оролдосотойгоор хүдэлжэ, түсэбтэ даабарияа һара бүри үлүүлэн дүүргэхын түлөө эрмэлзэнэ. Залуу барилгашад В. И. Федоров, П. Г. Красинский, аха дүүнэр Брылевүүд, ажалай ветеран М. С. Бельский, аха дүүнэр Андрей, Александр Васильевууд тушаа шулуушадай бригадын бригадир һайн һайхан магтаалай үгэнүүдые дурдана.

Барилгын хэрэгтэ бүхы наһанайнгаа 23 жэлые зорюулһан, эдэ жэлнүүдэй туршада хэдэн олон гэрнүүдые болон үйлэдбэриин томо томо объектнүүдые бодхоожо, ажалай баян дүршэлтэй болоһон бригадир Иван Семенович Бурков тухай хэдэн үгэ хэлэнгүй гарахын аргагүй. Тэрэнэй гарнуудаар баригдажа бодхоогдоһон гэрнүүд, малай байрануудые, котельнэ, эмхи зургаануудай байшан гэхэ мэтые тоолохо болоо һаа, нилээд олон байха. Ушар тиимэһээ Иван Семенович барилгашанай хүндэ хүшэр ба тон харюусалгатай мэргэжэлые табан хургандаал адляар мэдэдэг болоһон хүн гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Гадна тэрэ залуушуулда өөрынгөө баян дүй дүршэлые ехэ дуратайгаар дамжуулан үгэдэг, ёһотой һурган хүмүүжүүлэгшэ мүн.

—Мүнөө үедэ хэндэшье гомдохо юумэн үгы шахуу, —гэжэ Иван Семенович хөөрөөгөө эхилнэ. —Ажалнай график соогоо ябуулагдана.

Бодхоогдожо байһан энэ ехэ барилга дээрэхи бүхы хүдэлмэриин ябаса тухай гүнзэгы тобшолол хэхэнь тон бэрхэтэй. Гэхэ зуура нэгэдэхи корпусой оройнь хушагдажа дүүрээдүй байһаар хоёр һара болохонь. Тиимэһээ дээрэһээ дуһаһан бороогой уһанһаа шабардагдаһан хананууд, шэрдэгдэһэн шаланууд норожо, муудажа эхилээ. Эндэ И. С. Бурковай бригада хүдэлөөгүй, тэдэнэр зэмэтэй бэшэ. Харин хүдэлмэридөө хайша хэрэгээр хандажа, ажалаа дүүргэнгүй орхиһон барилгашадта шанга эрилтэ табилтай гэжэ һанагдана.

Бригадануудай түргөөр ажаллажа байгаашье һаань, сантехническэ хүдэлмэри хэгшэд һаатана. Энээнһээ уламжалан, зарим газарта штукатурдагдаһан хана эбдэгдэжэ, элдэб янзын түхеэрэлгэнүүд тааруулагдан тодхогдоно. Иигэжэ ажал эмхидхэлтэй аал? 914-дэхи тусхай ПМК-гай хоёр мэргэжэлтэд эндэ вентиляциин хоолойнуудые тодходог аад, ажалдаа хайша хэрэгээр, хойрогоор хандана.

Зайн галай унтаршахадань барилга дээрэхи бүхы ажал һааташана. Гадна хирпиисэ, барилгада хэрэглэгдэхэ модон болон бусад хэрэгсэлнүүдэй дуталдаха ушар дайралдана, мүн эдэ бүгэдын хэрэгтэй газартаа буулгагдадаггүй дээрэһээ тэдэниие иишэ тиишэнь зөөхэдэ ехэ саг ошоно. Ушар тиимэһээ энэ барилгын участок дээрэ ажал хүдэлмэри эмхидхэлгэ эрид һайжаруулагдаха ёһотой.

Һургуулиин шэнэ байшангые түргөөр ашаглалгада тушаахын түлөө ниигын эмхи зургаануудай, түрэлхидэй зүгһөө горитойхон туһаламжа үзүүлэгдэхэ бэзэ гэжэ һанагдана. Мүн энэ хэрэгые түргэдхэлгэдэ Мухар-Шэбэрэй сельскэ Совет, тэрэнэй гүйсэдком, депутадууд өөһэдынгөө эдэбхитэдтэй суг хамта ехэ юумэ хэхэ зэргэтэй.

Хэдышье бэрхэшээлнүүдэй ушарбашье, барилгашад һургуулиин байшан хүйтэнэй эхилхэһээ урид ашаглалгада тушаахаар зоригжонхой.

В. ШИРДАРМАЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Петр Николаевич Красиков хорёод жэлэй туршада барилгашанаар хүдэлхэ зуураа, түрэл Улаан-Үдэ хотодоо олохон лэ байшангуудые бодхоолсоһон намтартай. Жэшээлхэдэ, тэрэ АТС-эй, кондитерскэ фабрикын, тамаралгын бассейнэй барилгануудта хабаадаһан байха юм.

Электро-гагнууршан мэргэжэлтэй П. Н. Красиков 7-дохи барилга-хабсаралгын управлениин нүхэр Зубковой даадаг комплексно бригадада ажалладаг. Эдэ үдэрнүүдтэ түс бригада, тэрэ тоодо түрүү хүдэлмэришэн П. Н. Красиков, «Бурժелезобетон» нэгэдэлэй модоной цехые ашаглалгада үгэхын түлөө эршэмтэйгээр хүдэлнэ. Тиихэдээ халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: П. Н. Красиков.

М. СУТУРИНАЙ фото.

ҮНДЭР УЯЛГАЯА БЭЕЛҮҮЛХЭ

Прибайкалиин районой «Зырянский» совхозой Ангарска фермын һаалишан Людмила Викторовна Корнакова 1980 оной бэлшээриин үедэ даалгагдаһан үнеэн бүриһөө 1228 килограмм һү һаахаб гэһэн уялга абаһан байгаа. Тэрэ уялгаяа үлүүлэн дүүргэжэ, һаамаа 1241 килограммда хүргоо юм. Түрүү һаалишанда һаяхана Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын диплом үнэтэ бэлэгтэйгээр барюулагдаба.

Байгша ондошье Людмила Викторовна район соогоо түрүү һаалишадай тоодо дабшана. Тэрэ жэлэй эхинһээ даалгагдаһан үнеэн бүриһөөнь 2468 килограмм, тиихэдэ август һарада — 426 килограмм һү һаанхай. 1981 ондо тэрэ үнеэн бүриһөө 4200 килограммһаа доошо бэшэ һү һаахын түлөө тэмсэжэ байна.

П. ХАЛТАНОВ.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮН

Ухаалан зохёогшодой ба уралан наринжуулагшадай ажал хүдэлмэриин 1981 оной түрүүшын хахадай социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые хаража үзөөд, республикын Министрнүүдэй Совет, профессиональна союзуудай Буряадай областной совет иигэжэ тогтооба:

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводой коллективтэ (директорынь А. В. Юхлин, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь Л. И. Малкова) нэгэдэхи һуури олгоод, республикын Министрнүүдэй Соведэй, профсоюзуудай областной соведэй Хүндэлэлэй грамота, 300 түхэриг мүнгэн шан барюулха.

Хоёрдохи һууринуудые олгоод, мүнгэн шан барюулха:

Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой коллективтэ (начальнигынь В. В. Саржан, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь М. Т. Филатов) 350 түхэриг;

Онохойн модоной промышленнэ комбинадай коллективтэ (директорынь В. Е. Тугутов, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь Н. С. Иванова) 100 түхэриг;

С. М. Кировэй нэрэмжэтэ түмэр хэрэгсэлнүүдэй заводой коллективтэ (директорынь А. В. Иванов, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь А. Г. Ананков) 75 түхэриг.

Гурбадахи һууринуудые олгоод, мүнгэн шан барюулха:

Республикын Эдеэ хоолой министерствын Улаан-Үдын кондитерска нэгэдэлэй коллективтэ (директорынь А. А. Лазарев, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь М. М. Вяткова) 50 түхэриг;

Республикын Нютагай промышленностиин министерствын харьяата үйлэдбэриин «Туяана» гэжэ оёдолой нэгэдэлэй коллективтэ (директорынь М. А. Бужигеев, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь Р. Ю. Александрова) 50 түхэриг;

Тимлюйн цементын заводой коллективтэ (директорынь Л. К. Рыжов, ВОИР-ай соведэй түрүүлэгшэнь А. А. Кокорин) 50 түхэриг.

ЭРХИМ МАЛШАДТА — МҮНГЭН ШАНГУУД

«1980—1981 ОНУУДАЙ НИИТЫН МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЫН ҮЕДЭ МАЛ АЖАХЫН БРИГАДА, ФЕРМЭ, КОМПЛЕКСНУУДАЙ, МҮН АДУУҺА МАЛ ҮСХЭБЭРИЛДЭГ ҺАЛБАРИИН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БҮХЭРОССИН СОЦИАЛИС МҮРЫСӨӨНЭЙ ДҮНГҮҮД ТУХАЙ

«1980 — 1981 онуудай үбэлжэлгэдэ РСФСР-эй колхоз, совхозуудые бэлдэхэ тухай» 1980 оной октябриин 28-най № 509 РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолтой зохилдуулан, Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, Буряадай профессиональна союзуудай областной совет фермэ, комплекс, бригадануудай, мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон гаргаһан байна.

1980 оной IV кварталда, 1981 оной түрүүшын хахадта мал ажалай продукциие үйлэдбэрилжэ, гүрэндэ худалдалгые дээшэлүүлхэ, мүн хүдөө ажахын адууһа малые, илангаяа түл түрэсэеэ гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлхэ талаар эрхим дүн түйлаһан:

— колхоз, совхозуудай ба гүрэнэй хүдөө ажахын предприятинуудай фермэ, комплекс ба бригадануудые 54 мянган түхэригөөр шагнаба;

— мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдые 15 мянган түхэригөөр урмашуулба.

800-һаа 1000 ТҮХЭРИГ ХҮРЭТЭР МҮНГЭН ШАНГААР УРМАШУУЛАГДАҺАН ТҮРҮҮ ФЕРМЭ БА БРИГАДАНУУДАЙ КОЛЛЕКТИВҮҮД

Баргажанай районһоо

Баргажанай совхозой Зуһаланай һү һаалиин фермэ (даагшань И. А. Терентьев) — 900 түхэриг.

Баргажанай совхозой хонишодой бригада (ахалагшань В. Д. Очиров)—800.

Баунтын районһоо

Джилиндын совхозой Джилиндын һү һаалиин фермэ (даагшань Е. К. Яковлева)—1000.

Бэшүүрэй районһоо

XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой Хуруудай һү һаалиин фермэ (даагшань К. Е. Шаэров) — 1000.

«Новосретенский» совхозой Новосретенскын һү һаалиин фермэ (даагшань М. С. Афанасьев) — 1000.

Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Нарин-Нугын һү һаалиин фермэ (даагшань А. Д. Зоркальцев) — 1000.

Охин-Булагай совхозой түбэй һү һаалиин фермэ (даагшань Н. П. Сидоров)—1000.

Хёлгын совхозой Дээдэ-Мангиртын һү һаалиин фермэ (даагшань Г. Н. Ефимов) — 800.

Зэдын районһоо

Оёорой совхозой Зүүн-Ториин һү һаалиин фермэ (даагшань Г. Ц. Жабанаева) — 900.

Ториин совхозой Шартахиин һү һаалиин фермэ (даагшань Ю. И. Ломухин) — 800.

Алцагай совхозой Хотогорой һү һаалиин фермэ (даагшань В. Д. Дагбаев)—800.

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой Цагаатын һү һаалиин фермэ (даагшань У. Ж. Шойбсонова) — 900.

Оёорой совхозой хонишодой бригада (ахалагшань Ц. Ж. Цыбикжапова)—800.

«Коммунизм» колхозой хонишодой бригада (ахалагшань Г-С. Г. Цыремпилова) — 800.

Яруунын районһоо

Тулдуунай совхозой һү һаалиин фермэ (даагшань Г. Д. Жамсуев) — 900.

«Юбилейный» совхозой һү һаалиин фермэ (даагшань Г. И. Туезов) — 800.

Нарһатын совхозой «Улаан-Туяагай» һү һаалиин фермэ (даагшань М. Г. Цыренжапова) — 800.

«Победа» колхозой Эгэтын һү һаалиин фермэ (даагшань Д. Б. Цыренова) — 1000.

Тулдуунай совхозой һү һаалиин фермэ (даагшань Н. А. Семенов) — 800.

Загарайн районһоо

«Дружба» совхозой Хара-Шэбэрэй һү һаалиин фермэ (даагшань Д. Б. Батуева)—1000.

Эрхирэгэй совхозой Арбижалай һү һаалиин фермэ (даагшань В. Т. Дашиева)—900.

Захаминай районһоо

Хамниин совхозой Хуртагын һү һаалиин фермэ (даагшань С. С. Шойдопов) — 900.

Харацайн совхозой хонишодой бригада (ахалагшань П. Ж. Намсараев)—800.

Дүтэлүүрэй совхозой хонишодой бригада (ахалагшань М. М. Гонгорова) —800.

Кабанскын районһоо

Байгалай туршалга-үйлэдбэриин ажахын Нюкскэ һү һаалиин фермэ (даагшань Г. К. Ананин) — 900.

Оймороң совхозой Корсаковай һү һаалиин фермэ (даагшань Е. М. Мосорова) — 900.

«Шергинский» совхозой Фофановын һү һаалиин фермэ (даагшань А. П. Изюрьев) — 1000.

Байгалай ОПХ-гай Береговойн һү һаалиин фермэ (даагшань Л. Н. Залуцкая) — 1000.

Хэжэнгын районһоо

Худанай совхозой «Улаааха-Аралай» һү һаалиин фермэ (даагшань Ч. П. Балбаров) — 1000.

Хэжэнгын совхозой «Красный Яр» һү һаалиин фермэ (даагшань П. Я. Яковлева) —800.

«50 лет Октября» совхозой Ородой-Адагай һү һаалиин фермэ (даагшань Ц. Н. Норжимаев) — 900.

«Первомайский» совхозой Вознесеновкын һү һаалиин фермэ (даагшань М. П. Кривоносов) —1000.

Хурамхаанай районһоо

Дэрээнэй совхозой Гааргын-Адагай һү һаалиин фермэ (даагшань Т. Б. Салламова) — 800.

Хурамхаанай совхозой Ехэ-Нугын һү һаалиин фермэ (даагшань М. Б. Доржиева) — 900.

Хяагтын районһоо

«Пограничный» совхозой Хяагтын-Адагай гахайн комплекс (даагшань Г. Я. Поломошнов) — 1000.

Хяагтын-Адагай совхозой Хираанай-Адагай һү һаалиин фермэ (даагшань К. Ф. Черняева) — 1000.

Улаадайн совхозой Д… һү һаалиин фермэ (да… Д. П. Серебренников) 1000.

Мухар-Шэбэрэй район…

Суулгын совхозой П… һү һаалиин фермэ (да… В. Н. Антонов) — 100…

«Искра» колхозой … лейнын һү һаалиин … (даагшань Т. И. Литв… 900.

«Путь Ленина» кол… Барай һү һаалиин … (даагшань Т. В. Павл… 900.

«Родина» колхозой … Шэбэрэй һү һаалиин … (даагшань М. И. Пет… —1000.

«Искра» колхозой Х… лын гахайн фермэ (да… В. Г. Трофимова) —800.

Ахын районһоо

«Коммунизм» колхозой … ра-Хужарай һү һаалиин … мэ (даагшань С. Б. Г… нова) — 800.

Прибайкалиин район…

«Зырянский» сов… Нестеровэй һүнэй ком… (даагшань Н. И. Рудн… 1000.

Хойто-Байгалай район…

«Ангарский» сов… «Верхняя Заимка» һү … лиин фермэ (даагшань … Козулин) — 800.

Сэлэнгын районһоо

Сэлэнгын совхозой Ег… гаанай һү һаалиин ф… (даагшань Д. Д. Данза… —1000.

Карл Марксын нэрэм… колхозой Дээдэ-Юрөөгэй һаалиин фермэ (даа… Д. Ж. Цырендоржиева) 800.

Түнхэнэй районһоо

«Сибиряк» колхозой … скын һү һаалиин фермэ (… шань В. Ф. Акулов) —…

Ленинэй нэрэмжэтэ … зой Зүүн-Мүрэнэй һү … лиин фермэ (даагшань А… Бахалханов) — 900.

«Сибиряк» колхозой … хэнэй һү һаалиин ф… (даагшань Г. П. Коробе… —900.

Улаан-Үдын районһоо

«Пригородный» сов… 1-дэхи һү һаалиин ф… (даагшань М. К. Шеле… на)—800.

«Советская Россия» … зой гахайн фермэ (даа… В. М. Китаев)—800.

Улаан-Үдын шубуу… фабрикын тахяануудай … шэнэлхэ бригадын кол… (зоотехник Р. Д. Будае… 1000.

Улаан-Үдын шубуунай … рикын үндэгэлхэ тахя… дые харууһалдаг ажа… тоосооной звено (звеное … тэлбэрилэгшэ В. П. М… даев) — 1000.

Калининай нэрэмжэтэ … хозой Саратовай һү һаа… фермэ (даагшань Е. Ф. … былкина)—800.

«Искра» колхозой Х… танэй һү һаалиин ф… (даагшань А. А. Борисо… 800.

«Байгал» учхозой хон… лой бригада (ахалагша… нииһон П. А. Калаганский… 800.

Хоринн районһоо

Дээдэ-Тайлсын сов… Дээдэ-Тайлсын һү һаа… фермэ (даагшань П. А. … чумова)—900.

Үдын совхозой Барууна… суургайн һү һаалиин ф… (даагшань Х. Ц. Мити… ва)—900.

Хүлэй совхозой Санно… скын һү һаалиин ф… (даагшань А. С. Красно… ва)—1000.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

АЛМАЛТАТАЙ МАРТЕНҮҮД

Урдань «Амурсталь» завод дулаанай болон элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые имагтал хэрэглэдэг байһан аад, мүнөө тэрээгээр хангадаг болобо. Предприятиин шэнэ юумэ үүсхэгшэд газай элшэ дулаае халуун уһан ба уурал болгожохубилгадаг тусхай түхеэрэлгэнүүдээр мартенэй пеэшэнүүдые хангаа.

Үбэлэйшье сагта завод элшэ хүсөөр өөрыгөө хангадаг болонхой. Гансашье цехүүдые бэшэ, мүн металлургнуудай һууриин тосхониие, сэсэрлигые ууралаар ...лаасуулна.

Сорго хоолойгоор халуун уһан Т... эй котелнуудта ородог, харин ... уурал үргэлжэ ханатай гэр барилгын ... түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй заводу... ородог юм.

Городто хэдэн вуугаад вагон нүүр... асарһанай үлүү болоо. Заводой ми... районой оршондохи агаарынишье саб...

Комсомольск-на-Амуре,
Хабаровска хизаар.

МАЛ АЖАЛ — онсо тухала һалбари

ГАХАЙН МЯХА НЭМЭЖЭ ҮЙЛЭДБЭРИЛНЭ

Мяха ехээр үйлэдбэрилхын тула нютагай арга нөөсэнүүдые шадамараар хэрэглэдэг ажалша хүнүүдэй алдар сууе сибириинхид үшөө дахин батадхаба. Эдеэ хоолой үлөөдэһөөр гахай шахан таргалуулгые һайнаар эмхидхэхын түлөө Бүхэроссин мүрысөөндэ хоёрдохи кварталай дүнгүүдээр Омско болон Новосибирскэ областьнуудай ажахынууд илаһанда тоологдобо. РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй болон ВЦСПС-эй Улаан тугууд тэдээндэ барюулагдаа.

Эдеэ хоолой үлөөдэһөөр гахайнуудые тэжээжэ, мяха үйлэдбэрилхэ гээшэ хүдэлмэришэдэй болон городуудтахи столовонуудта эдеэ хоолые элбэг дэлбэг болгохо, шанарыень һайжаруулха арга олгодог гээшэ. Мүнөө жэл гүрэнэй болон кооперативна худалдаа наймаанай, хүдэлмэришэдые хангалгын һалбариин албануудай олон предприятинууд гахай шахан таргалуулна. Апрель—июнь һарануудта 515 мянган тонно эдеэ хоолой үлөөдэһэн суглуулагдаһан байгаа. Энэнь 100 мянган тонно оросохо хэрэглэһэнтэй адли болоно. Иимэ аргаар 34 мянга гаран тонно мяхан үйлэдбэрилэгдэбэ бшуу.

Мүрысөөндэ илаһан Новосибирскэ болон Омско областьнуудай ажахынууд жэшээтэ һайн ажалаараа шалгардаг юм. Нэгэтэ урдань эдэ областьнуудта промышленнэ предприятинуудай мүнгэ зөөри оруулалсажа, гахай шахан таргалуулдаг томо ехэ хэдэн үйлэдбэри байгуулагданхай. Мүнөө «Левобережный» (Новосибирск) болон «Омский» совхозуудта тогтонижоһон коллективүүд хүдэлнэ. Олон бэрхэ малшад эндэ бии. Тэдэнэй олонхид гүрэнэй шагналнуудта хүртэнхэй. «Омскнефтеоргсинтез», «Омскшина» ба П. И. Барановай нэрэмжэтэ мотор бүтээлгын нэгэдэлнүүдтэ хабаатай совхозууд мүн лэ амжалтатайгаар ажаллана.

Омско болон Новосибирскэ областьнуудта эдеэ хоолой үлөөдэһөөр гахай шахан таргалуулгые эмхидхэдэг асуудал түрүү дүй дүршэлэй бүхэроссин һургуулинуудта шудалагдаһан, РСФСР-эй Минторгын болон һалбариин профсоюзай ЦК-гай Президиумэй коллегиин засёданинууд дээрэ хаража үзэгдэһэн байна. Бүхэроссин мүрысөөндэ шангай һуури, тэрэ тоодо түрүү һуури сибириинхид олон дахин эзэлһэн байха юм. Мүнөө иимэ илалта түйлаха гэжэшэ бэлэн бэшэ болоо. Ушарынь гэбэл, бусад хэдэ хэдэн автономито республиканууд, хизаарнууд болон областьнуудта эдеэ хоолой үлөөдэһөөр гахай шахан таргалуулдаг дүршэлтэй болоо бшуу.

Татарай АССР-эй хамһабариин ажахынууд квартал бүхэндэ шахуу шан олголгодо дэбжүүлэгшэдэй тоодо оролсодог. Энэ удаа тэдэнэртэ хоёрдохи һуури олгогдоо. Столовонуудта 600 гаран тонно мяха дамжуулан үгэһэн «Залесный» совхоз энэ амжалта түйлахадань эгээл ехэ хубитаяа оруулһан байна. Совхоздо гахайнуудай амидын шэгнүүрые килограммаар дээшэлүүлхэдэ, оройдоол 2,6 тэжээлэй единицэ гаргашалагдаһаниинь һайшаалтай. Тиихэдэ тэжээлэйнь горитой хуби — 62-һоо үлүү процентнь эдеэ хоолой үлөөдэһэн байгаа бшуу.

Удмуртын АССР-эй гахай шахан таргалуулдаг ажахынуудта хоёрдохи шан мүн лэ олгогдоо. Столовонуудай Ижевскэ нэгэдэхи трестын совхоз илангаяа амжалтатайгаар хүдэлдэг. Гахайнуудай хойноһоо һайнаар харууһалжа, зүбөөр эдеэлүүлһэнэй ашаар түрүүшүүл гахайнуудайнгаа шэгнүүрые сүүдхэдээ 450—500 граммаар нэмээдэг юм. Энэ хадаа Россин Федераци дотор эгээл эрхим дүнгүүдэй нэгэниинь болоно. Удмуртын АССР-тэ гахай шахан таргалуулдаг ажахынуудай материально-технически үндэһэ һууриие бэхижүүлхын тула ехэ юумэн хэгдэдэг.

Смоленскэ ба Курска областьнуудай гахай шахан таргалуулдаг ажахынууд мүрысөөндэ түрүүшынхеэ шангай һууринуудые эзэлээ. Тэдэнэр хоёрдохи шангуудаар тэмдэглэгдээ. Омско гү, али Новосибирскэ областьнуудта орходоо, эдэ областьнууд гахайн мяха багаар үйлэдбэрилдэг юм. Гэбэшье нэгэ иимэ ушарта анхаралаа хандуулангүй байжа болохогүй.

Гахай шахан таргалуулдаг комплексын материально-техническэ үндэһэ һуури бэхижүүлхэ зуураа, Курск шадар эдеэ хоолой үлөөдэһөөр гранула үйлэдбэрилхэ цех барижа эхилэнхэй. Тэрэнэй ашаглалгада оруулагдахада, тэжээлэй нөөсэ ехэдхэхэ аргатай бол… юм.

Эдеэ хоолой үлөөдэ… гахай шахан таргалуулха … шэ түбэгтэй, ажал ехэтэй … рэг юм. Бусад зүйлэй т… һээ тэрэ юугээрээ илга… гэхэдэ, эдеэ хоолой үлөө… һые удааруулангүй бол… руулан шанаржуулха шу… Тиигээгүй һаа, гутажа му… ха ха юм. Тиимэһээ Кур… «Общепит» нэгэдэлэй г… һан үүсхэлдэ онсо анхар… хандуулмаар байна.

Эдеэ хоолой үлөөд… гахай шахан таргалуулжа… олзо олодог хизаарнууд … лон областьнууд Россин … дерацида үсөөн бэшэ: П… ско, Калининградска … Ульяновска областьнууд … Краснодарай хизаарта б… сад районуудта энэ хэр… ашаг үрэтэйгээр эрхил… Тиигэжэ олон мянган т… мяхан нэмэжэ абтана б…

И. ПРОХОРОВ.
(ТАСС)

СОЁЛОЙ ГУЛАМТАНУУДЫЕ ШАЛГАНАБДИ

ҮБЭЛДЭ ТҮГЭС БЭЛЭН ГҮ?

гэгээрэлэй эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд тэрэнэй тоодо оролсоон байна. Арадай депутадуудай Кабанскын рансоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо Б. С. Стрекаловскийн энэ комиссиие хүтэлбэрилнэ.

Соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудта капитальна заһабарилгануудые хэхэ түсэб соёлой тахигта бии. Байгша ондо Тьорговой, Степно-Дворецк, Фофановой, Байгал-Хударин соёлой байшангууд, Тресковой, Большереченскын библиотекинүүдтэ капитальна заһабарилгануудые хэхээр. Тиихэдэ хүүгэдэй хүгжэмэй 6 һургуулида болон соёлой олонхи байшангуудта, клубуудта заһабари хэгдээ.

Гэбэшье Красный Яр һууринай соёлой байшангай ба соёлой районно байшангай капитальна заһабарилга удаарна гэжэ тэмдэглэхээр.

Үнаар дулаасуулагдадаг системэ ашаглаха хүдэлмэри Байгал-Хударин соёлой байшанда дүүрэнтэжэ байна.

Районой дотор соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай 80 процентнь үнаар дулаасуулагдадаг системэтэй болонхой. Тиимэһээ эдэнэй гол түлишэ шулуун нүүрһэн гэшэ ха юм. Мүнөө эдэ түлеэн, шулуун нүүрһэн асарагдажа байна. Гэхэ зуура, зарим сельскэ Соведүүд шулуун нүүрһэ асаруулха ажахилаа саг соонь хэлгүй байнал. Үбэлэй хүйтэндэ юу түлижэ, соёлойнгоо гуламтануудые дулаасуулха гэжэ эдэ сельсоведэй хүтэлбэрилэгшэд бодоно хаб?

Район дотор барилгын материалнууд дуталданагүй гэжэ тэмдэглэхээр. Лесхоз, промкомбинат, ан олзоборилгын ажахы, цементнэ завод соёлой эмхи зургаануудые барилгын модоор гүйсэд хангаха. Тиимэһээ имагтал һайн шанартай шифер, шал заһабарилгада дуталдана гэжэ элирүүлэгдээ.

Нютагай бюджедэй, арадай депутадуудай сельскэ Соведүүдэй гүйсэдкомүүдэй заһабарилгада һомологдоһон мүнгэн зүбөөр хэрэглэгдэнэ. Гэхэ зуура Красный Яр һууринай соёлой байшангай заһабарилгын мүнгэн дуйһан гаргашалагдаагүй байһаар.

Районой дотор 5 клуб баригдажа эхилхэй. Байгша ондо Селенгинск посёлоктто Соёлой ордон ашаглалгада үгтэхөөр хараалагдана. Харин ажахынуудай хүсөөр баригдажа байһан клубуудай барилга удаарна гэжэ тэмдэглэмээр.

Дубинино һууринда клубай барилга үргэлжэлһөөр. Энэ клубай барилга мүнөө жэл дүүрэхэ түсэбтэй юм.

Байгалай туршалга-үйлэдбэриин ажахын «Шергинский», Оймортой совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые бариха талаар һайн үүсхэл гаргаһан байна. Гэбэшье Ранжуровай соёлой байшангай капитальна заһабарилга тухай 7 жэл соо хөөрэлдөөн болоожо үргэлжэлһөөр. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз заһабарилгын мүнгэтэй. Зүгөөр энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй зүгһөө зохистой хэмжээн абтанагүй. Красный Яр, Брянск, Тарахановка һууринуудай клубуудта заһабарилга хэгдэхэшье, һанаһанда хүрэнэгүй. Быково һууринай клубта капитальна заһабарилга заабол хэгдэхэ ёһотой болонхой аад, тэрэ талаар тодорхой хэмжээн абтанагүй.

Район дотор түбэй гуримаар хүдэлдэг клубэ системэ байгуулагдаа. Тодорхойлбол, Шергинэй, Кабанскын, Байгал-Хударин, Творговой системэнүүд тэрэ тоодо ороно. Ерэхэ жэлдэ Оиморой, Сухинска, Посольско системэнүүд байгуулагдахаар хараалагдана.

Дээрэ хэлэгдэһэн дутуу дундануудые усадхажа, соёлой гуламтануудай ажалшадые һайнаар хангаха аабза гэжэ этигэнэбди.

Соёлой гуламтануудые үбэлжэлгэдэ бэлдэхэ хэрэгтэ партиина, совет, профсоюзай болон комсомолой организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд, гэшүүд эдэбхитэйгээр хабаадажа, туһалха аабза гэжэ найдан хүлеэнэбди. Юуб гэхэдэ, соёлой хүдэлмэри хадаа олониитын хэрэг мүн.

Д-Х. САМБУЕВА,
Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын дэргэдэхи научно-методическа түбэй хүдэлмэрилэгшэ.

СОЦИАЛИС ОРОНУУДААР

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДҺЭЭ

НЯГТА ХОЛБООТОЙ

Манай совхоз районой эгээл саада захада оршодог. Ажахы һургуули хоёрнай хоорондоо нягта холбоотой. Совхозойнгоо ямаршье ажалда манай дунда һургуулиин һурагшад эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм. Юуб гэхэдэ, совхозой дирекци, партийна, комсомолой организацинууд арбадахи класс дүүргэһэн үхибүүдэй дээдэ эрдэмтэй болохын түлөө ехэ оролдолго гаргадаг гээшэ. Тиигэжэ дээдэ һургуулинуудта һурадаг студентнэртэ совхозой стипенди үгтэдэг юм. Һүүлэй үедэ институт дүүргэһэнэй удаа залуу мэргэжэлтэд түрэл совхоздоо бусажа ерэдэг болонхой.

Мүнөө жэлдэ һургуулиимнай һурагшад зунайнгаа табадахи, ажалай четвертиин үедэ түрэл совхоздоо ехэхэн туһа хүргөө. Совхоздоо 13 мянган хониной нооһо эрхим шанартайгаар, богони болзор соо хайшалжа, гүрэндөө 546 центнер «сагаан алта» тушаагаа юм. Нооһо хайшалалгада арбадахи классай һурагша Эдик Бальжуров, юһэдэхи классай һурагша Баир Жамсаранов эрхимлэбэ. Эдэнэр тус тустаа табан зуу гаран хониной нооһо хайшалһан байна. Энэмнай үдэр бүри 40—50 хониной нооһо суглуулһан болоно. Эдик Бальжуров хоёр жэлэй туршада ото һэтэ түрүүлжэ, хониной нооһо хайшалалгаар чемпионой хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй. Эрхим ажалайнгаа түлөө эдэ һурагшаднай совхозойнгоо мүнгэн шангаар, үнэтэ бэлэгүүдээр, ВЛКСМ-эй Хэжэнгын райкомой, совхозой дирекциин, парткомой, профсоюзай, ВЛКСМ-эй комитедэй Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаа.

«Сагаан алта» хуряалсаһан һургуулиимнай табяад үхибүүд Байгал далайн эрьедэ амарха, аяншалха түлбэригүй путёвкодо хүртэжэ, хэшээлнүүдэйнгээ эхилхын урда тээ табан үдэрэй туршада аяншалгада ябаһанаа ерээ. Гэхэтэй хамта республикынгаа ниислэл хото Улаан-Үдэдэхи хизаар ороноо шэнжэлгын, этнографическа музейнүүдтэ, кино, театрнуудта орожо, ехэтэ һонирхоһон байна.

Аяншалгын һүүлээр жараад һурагшад хүдөө ажахын эгээл шухала һаһа болохо ниитын адууһа малай тэжээл бэлэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, баһал магтаалда хүртөө.

Юрэнхы дээрээ ажал һуралсал хоёрнай таһаршагүй холбоотойгоор ябуулагдана.

Ц. САМБОЦЫРЕНОВА,
Хэжэнгын районой Чисааныи дунда һургуулиин багша.

«БУРЯАД ҮНЭН»
газетэдэ бэшэһэнэй һүүлээр

«ҮШӨӨ ДАХИН АДУУН ТУХАЙ»

Баунтын районой Амалаадай совхозой директор нүхэр Башкуевай иимэ гаршагтай статья байгша оной июлиин 18-да манай газетэдэ толилогдоо һэн. Мори унаае бүри үргэнөөр хэрэглэжэ, ажахы доторой жэжэ божо хүдэлмэриин гаргашые хороохо гэхэдэ, эмээл, хазаар, хомууд болон бусад тоног зэбсэгүүд дуталдана. Һүүлэй үедэ хүнүүдэй һуугаад ябаха хүнгэн тэргэ, мори тахалха таха оройдоошье олдохоёо болишонхой. Тэрээнтэй хамта адуушадай үмдэхэ онсо дулаан хубсаһа магазинуудта асаржа худалдадаг байбал, тон зохисотой һэн ха гэжэ тэрэ статья дотор хэлэгдэһэн байгаа.

Буркоопсоюзай правлениин түрүүлэгшын орлогшо Б. Г. Кушеев газетын редакцида иимэ харюу эльгээбэ:

Нүхэр Башкуевай статья соо хэлэгдэһэн хэрэгсэлнүүд болон бусад элдэб эд бараанай Буркоопсоюзай баазада багаар ородогшье һаань, һүүлэй жэлэй туршада Амалаадай совхоздо 23 эмээл, 53 хазаар, 35 ногто, 3 хомууд, 3 тэргэ, 20 шожоолхо, 100 паар дулаан ба 350 паар нимгэн бээлэй, 41 паар һэеы гутал болон бусад эд бараан худалдагдаа. Тинхэдэ дээрэ хэлэгдэһэн эд бараагаар совхозуудые Буркоопсоюзһаа гадна, «Госкомсельхозтехника» хангалсаха ёһотой юм гэжэ һануулалтай.

Хилын саанаһаа

ТАСС АПН

ХҮДЭЛӨӨНЭЙ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ГАВАНА. Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөнэй эмхидхэгдэһээр 20 жэлэй ойдо зорюулагдаһан олониитын баярай суглаан Кубын ниислэлдэ Кубын Компартиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Фидель Кастрын хүтэлбэри доро үнгэргэгдөө.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай хүдэлөөн эб найрамдалай, шахардуу байдал һуларуулгын ба харилсаа холбооной түлөө социалис оронуудтай, дайн сэрэгтэ эсэргүү хүдэлөөнтэй хамта тэмсэдэг нүлөө ехэтэй хүсэн болонхой гэжэ Кубын Компартиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, республикын Гүрэнэй Соведэй ба Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Карлос Рафаэль Родригес мэдүүлбэ.

Империализм ба колониализм бүлэглэлнүүдтэ хабаадаггүй оронуудай гол дайсан байһан, байһаар гэжэ үгэ хэлэгшэ тусхайлан тэмдэглэнэ. Арадуудай бэеэ дааһан, бүрин сүлөөтэ байдалда эсэргүү ямаршье аюулай гү, али хорото ябуулгые империализмын хүсэнүүд ходо тухиран дэбэргэжэ байдаг.

Энэнь арадуудай бэеэ дааһан ба бүрин сүлөөтэ амгалан тайбан байдалда ехэ аюул тохёолдуулна. Тиимэһээ ажана тайбан байхые хүсэдэг бүхы хүсэнүүдэй эршэмтэй ябуулга хэхэ эрил тэ табигдана гэжэ К. Р. Родригес тусхайлан тэмдэглэбэ.

СУДЗУКИИН ДЭНШЭЛГЭ

ТОКИО. Японой засаг баряжа байгаа бүлэгүүд Советскэ Союзһаа хуули бусаар газар нэхэхэ кампани орон дотороо үүдхэн дэбэргэхэ зорилготой ябуулга хэнэ. Премьер-министр Д. Судзукин кабинедэй гэшүүдтэ, либерально-демократическа партиин (ЛДП) ажал ябуулагшадта үдэшүүлэнь Японой алас хойто зүгтэхи Хоккайдо арал тээшэ ошобо. Токиогой ямаршье үндэһэ баримтагүй эрилтэ нэхэбэри хэдэг, Курилын үргэлжэ шэлэнүүдэй урда хубидахи Советскэ Союзай харьяата район худар тэндэһээ «хиналтын дэншэлгэ хэхэээ» мордоо. Урда тээнь кабинедэй министрнүүдтэ даалгагдадаг байһан иимэ аягүй үүргые Японой правительствын толгойлогшо анха түрүүшынхеэ өөртөө даажа абаба. Совет орондо харша һанал бодол дэбэргэн, Японой дай жүрөөдэдэг ябуулгын үргэдхэгдэжэ, Вашингтонтой сэрэгэй холбооной һүжэржэ байһыень «сагааруулха» һэдэлгэ гаргагдана.

ООН-ой ОНСО ЯАРАЛТАЙ ТУСХАЙ СЕССИ

НЬЮ-ЙОРК. Намибиин асуудал зүбшэн хэлсэхын тула зарлагдаһан ООН-ой Генеральна Ассамблейн тусхай сессидэ хабаадагшад — Африкын оронуудай түлөөлэгшэд ЮАР-ай хархис засагтан баруун тээхи оронуудай, түрүүшын ээлжээндэ США-гай хорото зорилготой харилсаа холбоо тогтооһые эрид буруушаана. Гурбан үдэрэй туршада үргэлжэлжэ байгаа үгэ хэлэлгэдэ хабаадахаяа 100 гаран гүрэнэй түлөөлэгшэд бэшүүлэнхэй.

ГДАНЬСКЫН СЪЕЗД ЯМАР ХАРАА БОДОЛ БАРИМТАЛНАБ?

ВАРШАВА. «Солидарностиин» гданьска съездын социализмда харша шэглэлтэй байһаниинь эли тодоор харагдана. Контрреволюционно бүлэглэлнүүдые түлөөлһэн делегадууд заседанинууд дээрэ гол үүргэ дүүргэнэ. Социализмые буруушаадаг этэгээдүүд, кос-корой гэшүүд Куронь, Михник, Литыньский гэхэ мэтэнэрэй, тэрэшэлэн социализмда харша бусад бүлэгүүдэй тала баригшад ба гэшүүдэй ехэ эдэбхи съезд дээрэ гаргажа байхыень обеормоор. Социализмда тон харша эдэ эмхинүүдэй гүлөөлэгшэд съездын хүтэлбэрилхы органуудай бүридэлдэ оронхой. Польшодохи социалис байгуулалтые усадхаха гэһэн уряанууд съездын трибуна дээрэһээ соностоно. ПОРП ба ПНР-эй правительствые баһамжалан доромжолһон мэдүүлгэнүүд хэдэн хүнүүдэй үгэнүүд дотор дурдагдана. Совет орондо харша олон материал съездэ хабаадагшадай дунда тараагдана.

ПНР-эй ниитэ гүрэнэй ашаг туһые, правительствын шиидхэбэринүүдые «Солидарностиин» тоодоггүй байһаниинь элидхэлнүүд ба хэлэһэн үгэнүүд дотор зорюуталан дурдагдана. Промышленность ба хүдөө ажахыдахи үмсын секторые бэхижүүлхэ Шухала гэжэ мэдүүлнэ. Польшодохи зүришэлдөө хёмороонууд «Солидарностиин» гэмээр тохёолдоогүй, харин правительствын зурганууудаар үүдхэгдэһэн хэбэртэйгээр баталан хэлэгдэнэ. Профсоюзна нэгэдэлэй хараа бодол — «ажалшадай эрхэнүүдые хамгаалха» оролдолго гээшэ гэһэншүүгээр элирхэйлэгдэнэ. Эдэ ба нимэрхүү бусад баталамжанууд— Польшын ажалшан арадые баһамжалһан ябуулга болоно. Забастовконуудые эмхидхэдэг, правительствын экономическа программануудые таһалдуулха гэжэ оролдодог ябуулгануудай материальна тон ехэ хохидол орондо ушаруулаад байхадань, һандаргахы, социалис байгуулалтада харша ябуулгануудыень буруушааһан хүдэлмэришэдые профсоюзна нэгэдэлэй хархис удамаршадай харшалдаг, мүрдэдэг байхадань, ажалшадай аша туһые хамгаалдаг тухай хэлэжэ болохо аал? Съезд дээрэ үгэ хэлэһэн «Солидарностиин» удамаршад ПНР-эй конституцида, Польшын уласхоорондын холбоо барисаанда гар хүрэхэ һанаатай.

ИРАН-ИРАГАЙ ХООРОНДЫН ХЁМОРООН

БЕЙРУТ. Иранай ба Ирагай хоорондын байлдаанууд үргэлжэлһөөр. Үнгэрэгшэ сүүдхын туршада ирак-иранай фронт дээрэ—Сари-Поле-Зохаб, Гиляни-Гарб, Сусенгерд ба Абадан городуудай районуудта тулалдаан болобо гэжэ Ирагай сэрэгэй ахамад командованиин мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ. Фронтын элдэб участогуудта Иранай сэрэгэй 385 алба хаагша, 5 танк, сэрэгэй хэдэн машинанууд үгы хэгдээ гэжэ мэдээсэл дотор заагдана. Иранай томо артиллери Ирагай Басра хотые хоёр дахин буудаа.

Иранай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй нэгэдхэмэл штабай мэдээн дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: Иранай сэрэгүүдэй ябуулгануудай үедэ Ирагай 90 гаран солдат, 6 танк, һомо хэрэгсэлнүүдэй 5 склад үгы хэгдэһэн байна. Абаданай райондо дайсанай нефтьтэй ууга галдагдаа.

ФРГ-гэй КАНЦЛЕР ШҮҮМЖЭЛНЭ

БОНН. ФРГ-гэй канцлер Г. Шмидт США-гай мүнөөнэй захиргаанай экономическа политикые эрид шангаар шүүмжэлбэ.

«Рейн-Неккар-Цайтунг» газетэдэ интервью үгэхэдөө, баруун тээхи орснуудай, нэрлэн дурдабал, ФРГ-гэй экономикодо тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдэй гол шалтагаануудай нэгэниинь —банкын урьһа зээлиин процентые Холбоото Штадуудай зорюуталан хэтэрхэй ехээр нэмээһэн ябадал болоно гэжэ канцлер нэрлэнэ. Хэрбээ иимэ байдалай саашадаа үлөө һаань, тэрэниие нэгэшье ороной национальна экономико тэсэхэгүй гэбэ.

Вашингтоной мүнгэнэй-экономическа политика промышленно-экономическа талаар хүсөөр багашаг оронуудые, тэрэ тоодо США-гай, Баруун Европын партнернуудыешье, «дэлхэйн ажахын пирогһоо заахана аршье хүртэхын» тула хаба шадалаа гаргахыень баадхажа байһандань дураа гутаһанаа канцлер нюунагүй.

Урьһа зээлиин процентын талаар Америкын баримталдаг политикые өөгшөөн дагаха, Америкын долларой үнэ сэнгэй хубилалгада ямар нэгэн харюугай хэмжээ абаха хабагүй байнабди» гэжэ Г. Шмидт мэдүүлбэ.

ХАРИЛСААН ГҮНЗЭГЫРНЭ

ТРИПОЛИ. Лигиин революциин хүтэлбэрилэгшэ Муамар Каддафиин ба албанай хэрэгээр эндэ ерэһэн КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, ЧССР-эй Президент Густав Гусагай хоорондын хөөрэлдөөнүүд эндэ болоод дүүрэв. Хоёр талын харилсаан ба элдэб һалбаринуудай талаар тэрэниие саашадань хүгжөөхэ арга боломжонууд, тэрэшэлэн уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Хөөрэлдөөнүүдэй эсэстэ элүүрые хамгаалгын талаар харилсаа холбоон тухай хэлсээндэ, экономикын, эрдэм болон техникын, худалдаа наймаанай харилсаа холбоон тухай протоколдо гар табигдаа.

ООН: ШАНГА ТУЛАЛДААН БОЛОХООР ХҮЛЕЭГДЭНЭ

ООН-ой Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ XXXVI сесси сентябриин 15-да Нью-Йоркдо хүдэлмэрөө эхилхэнь. Дэлхэйн 150 гаран ороной түлөөлэгшэд ойрын гурба һара туршада зүбшэхэ зүйлдэ 126 асуудал хаража үзэхэ юм. Мүнөө үеын дэлхэйн политикын олон шухала асуудалнууд эндэ зүбшэн хэлсэгдэхэ байна.

США-гай ээрхэг түримхэй бүлэгүүд толгойтой империалис хархис хүсэнүүд уласхоорондын байдалые ехээр шангадхаба. Тиин дэлхэйн эгээ ехэ түлөөлэлгэтэ энэ хуралдаан энэ жэлдэ иимэ орёо байдалда үнгэргэгдэхэ болоно. Вашингтоной стратегүүд «совет сэрэгэй аюул» гэһэн худал хуурмаг үгэ дэбэргэн тараажа, социализмда эсэргүү бүхэдэлхэйн ямар нэгэн коалици өөрынгөө ударидалга доро байгуулха гэжэ эрмэлзэнэ, галзуу түргэнөөр буу зэбсэг бүтээнэ. Тинхэтээ хамта США-гай империалистнууд национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнүүдые дараха, дэлхэйн жандармын үүргэ дахинаа өөртөө тэхэрюулхэ гэһэн һэдэлгэ хэнэ.

Иимэ эрхэ байдалда Генеральна Ассамблейн болохоёо байгаа сесси дээрэ шанга политическэ тулалдаан болохо болохо. Нэгэ талаһаа, империализмын хараа шугам бэелүүлхэ гэһэн һэдэлгэ гаргагдаха, тэрээнтэйнь Пекинэй политика улам нягтаар ниилэлдэнэ. Нүгөө талаһаа, эб найрамдал батадхаха, буу зэбсэг түргэнөөр бүтээлгые аалидхан болюулха, хёмороото байдалнуудые хэлсээ хэжэ, үнэн зүбөөр гуримшуулха гэһэн социалис хани нэгэдэлдэ ородог оронуудай эли тодо шууд сэхэ хараа шугам байха юм.

Тиимэ болохолоороо, Генеральна Ассамблейн сессиин үмэнэ онсо харюусалгатай зорилгонууд табигдана, ООН-ой уставай ёһоор, тэрэ хадаа эб найрамдал батадхаха, уласхоорондын асуудалнуудые хэлсээ хэжэ, амгалан ёһоор гуримшуулха хэрэгтэ туһалха ёһотой.

Урдань болоһон сессинүүдтэ адли мүнөөшье Советскэ Союз болон социалис хани нэгэдэлэй бусад оронууд эдэ зорилгонуудые шиидхэхын түлөө тэмсэл толгойлно. Тиихэдээ КПСС-эй XXVI съездын зохёон хараалһан, 80-яад онуудта бэелүүлэгдэхэ Эб найрамдалай программада тэдэнэр ООН-дохи ажал ябуулгадаа түшэглэнэ. Бүгэдын мэдэрһэнэй ёһоор, тус Программа мүнөөнэй уласхоорондын байдалай шухалын шухала нүхэсэл баримта болоһо, үйлэ хэрэгүүдэй хүгжэлтэдэ һайн нүлөө үзүүлнэ. Советскэ Союзай оруулһан бүлэг шэнэ дурадхалнууд болохоёо байгаа Генеральна Ассамблейн сессиин хүдэлмэриин гол асуудалнуудые тодорхойлбо. Юундэб гэхэдэ, тэдэ дурадхалнууд газар дэлхэйн олон миллион хүнүүдэй эрхэнүүдые, түбхын түрүүндэ амидаран һууха гэһэн хүн бүхэнэй эгээл түрүүшын эрхые бодотоор хангаха хэрэгтэ зорюулагданхай бшуу.

Мүнөө хүрэтэр гулидхан суглуулагдаһан айхабтар ехэ ядерна буу зэбсэг муухай хара үүлэн мэтэ хүн түрэлхитэниие даража байна. Тоо дээрэ болгожо харабал, ухибууһээ эхилээд үбгэн хүрэтэр дэлхэйн хүн бүхэндэ дунда зэргээр 15 тонно тэһэрдэг зүйл хүртэхөөр болонхой гэжэ эрдэмтэд тоолоо юм. Теэд президент Рейганэй американ захиргаанда энэ бага. Стратегическэ буу зэбсэгүүдые хизаарлаха тухай хэлсээе зорюута һаатуулха зуураа нейтронно буу зэбсэг үйлэдбэрилхэ тухай убайгүй муухай шиидхэбэри тэрэ абаа, дунда зайда буудаха американ ядерна шэнэ ракетэнүүдые Баруун Европын оронуудай тараан байлгахыень ехээр баадхана.

США-гай захиргаалагшадай ээрхэг түримхэй түсэбүүдые бэелүүлбэл, энэнь Баруун Европодо бэеэ үгы хэхые хүсэһэнтэй адли болохо юм. Тиин иимэ эрхэ байдалда ООН-ой дүүргэхэ уялга юун бэ гэхэдэ, ядерна буу зэбсэг зайсуулхын, зэбсэг түхеэрэлгые тогтоохын, нейтронно буу зэбсэг хорихо талаар хойшлуулашагүй хэмжээнүүдые абахын тулада бүхы боломоор юумэ хэхэ хэрэгтэй. Эб найрамдал бэхижүүлхэ хэрэг буу зэбсэг бүтээлгые яажашье һаань болюулхые эринэ. НАТО-гай оронуудай болон СССР-эй дунда зайда буудадаг шэнэ ракетно-ядерна зэбсэгүүдые Европодо тараан байлгаха ябадалые зогсооохо тухай СССР-эй дурадхалые бэелүүлбэл, энээндэ ехэ туһа болохо бэлэй.

Хожом хойно болошоогүйдэ, буу зэбсэгүүдые ехээр бүтээн гаргаха шэнэ ябуулгые заатагүй тогтоохо шухала. Юундэб гэхэдэ, буу зэбсэгүүдэй түргэнөөр бүтээгдэжэ байбал, бэе бэеэ хинаһанай үндэһөөр, хэлсээ хэжэ, тэрэниие тогтоохо арга боломжо иигээд үгы болохоёо байна бшуу. Ядерна дай «яһала хэжэ боломоор байна» гэһэн, Вашингтондо үндэһэлэгдэжэ байгаа сурталай гэмтэ шанар шэнжые Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд эрид шууд элишэлнэ. Хүн зониие олоорнь хюдаха шэнэ түхэлэй буу зэбсэгүүдые бии болгохо, үйлэдбэрилхэ хэрэгые хорихо тухай хэлсээ баталха гэжэ тэдэнэр дурадхаад хизаарлана бэшэ. СССР ядерна буу зэбсэг гүйсэд хорихын түлөө шууд тэмсэнэ. Бүхы түхэлэй ядерна буу зэбсэгые үйлэдбэрилхээ болижо, бүтээгдэжэ байһан буу зэбсэгые гүйсэд дууһатарынь удаа дараагаар хороохо тухай совет дурадхал энэ зорилгодо хабаатай юм.

Ядерна буу зэбсэг туршалгые болюулха тухай асуудалнууд буу зэбсэгые бүгэдэ ниитээрээ гүнсэд дүүрэнээр хуряаха хэрэг хангаха хэмжээнүүд, буу зэбсэг хуряалгаар ООН-ой Генеральна Ассамблейн хоёрдохи тусхай сесси болон буу зэбсэгээр бүхэдэлхэйн конференци гэһэн иимэ шухалын шухала хуралдаануудые үнгэргэхэ арга боломжонууд болохоёо байгаа сессиин зүбшэхэ зүйлдэ социалис оронуудай үүсхэлээр ехэ һуури эзэлнэ.

Бии байгаа сэрэгэй-политическэ бүлэглэлнүүдые үргэдхэхэһөө, тиимэ шэнэ бүлэглэлнүүдые байгуулхаһаа арсаха тухай, зэбсэгтэ хүсэнүүд болон буу зэбсэгүүдые улам ехэ болгохоһоо арсаха, ядерна буу зэбсэггүй гүрэнүүдэй аюулгүйе улам найдамтайгаар хангаха, али бүхы ядерна тэһэрэлгэ хэхэһээ бүхы гүрэнүүдэй зүгһөө арсаха тухай шухала совет дурадхалнууд энээнэй урдахи сесси дээрэ һайшаагдаа һэн гэжэ ООН-до хананггяар тэмдэглэгдэнэ.

Гэхэтэй хамта мүнөө тогтоод байһан хүсэнүүдэй тэнсүүрние эбдэжэ, сэрэгэй талаар булюу болохо гэһэн хараа шугам Рейганэй захиргаанай бэелүүлжэ байһандань ООН-ой гэшүүд ехээр һанаагаа зобоно. ООН-ой устав хазагайруулжа бэелүүлэгдэһэн, уласхоорондын байдал муудхаажа байгаа Вашингтоной ябуулгыень ООН-ой олон гэшүүд буруушаана. США-гай зарим бүлэгүүд Дүтын Зүүн зүгтэ, Персидскэ тохойдо, Индиин океанай шадар, Зүүн-Урда Азида, Африкада, Карибска далай шадар болон бусад газарнуудта хёмороото байдал хурсадхаха гэжэ һэдэнэ. Пекинтэй хамта США Афганистанда эсэргүү соносхогдоогүй дай хэнэ, бусад оронуудай хэрэгүүдтэ убайгүйгөөр оролсоно.

Бүлэглэлнүүдые байгуулхагүй гэһэн ООН-ой шиидхэбэриин байбашье, США НАТО мэтын ээрхэг түримхэй бүлэглэлнүүдые үргэдхэхэ, сэрэгэй шэнэ нэгэдэлнүүдые байгуулха гэһэн һэдэлгэ хэнэ. Американ империализмын туһамаршан болоһон Пекинтэй Вашингтоной хорото ябуулгаяа нэгэдхэлгэ улам зэбүүрхэмэ бузагай шэнжэтэй болоожо байна.

Социальна байгуулалтын, экономическа хүгжэлтын хэмжээнэй, национальна шэнжэнүүдэн болон түүхэтэ хуби заяанай талаар ехэ илгаатайшье һаа, ООН-ой гэшүүн болохо бүхы оронууд ерээдүйнгөө байдалда этигэнгеэр ажаһуухые хүсэнэ гэжэ Советскэ Союз болон бусад социалис оронууд, мүн хүгжэжэ байгаа олонхи гүрэнүүд тоолоод, хархис хүсэнүүдэй хорото ябуулгануудта эрид шанга харюу үгэнэ. Өөрынгөө арадай дура хүсэлые харуулдаг нэгэшье орон, нэгэшье правительство буу зэбсэг хуряахын түлөө, түгшүүрилтэ байдал һуларуулхын түлөө, эб найрамдалай түлөө тэмсэлһээ хажуу тээ огто байха ёһогүй.

Г. ШИШКИН.
(ТАСС).

ФРАНЦИ. Ажалай бүгэдэниитын конфедерациин уриалаар Парижда арба гаран мянган хүнэй хабаадалгатай жагсаал болобо. Англиин правительствын Ольстерто ябуулжа байгаа политикые буруушааха зуураа, үлэсхэлэн байдал соносхоһон Лонг Кеш түрмэдэ һуугшадые дэмжэжэ байһанаа тэдэнэр мэдүүлээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: **жагсаалай үедэ.**

ТАСС-ай фотохроника.

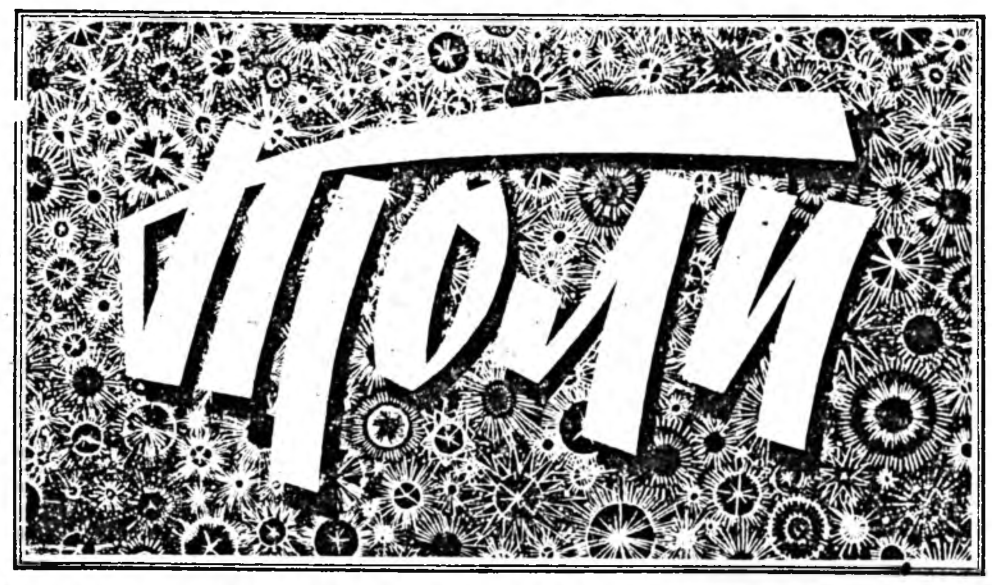

ХАРАЖА ҺУУҺАН ХАДАНУУДНАЙ

ЭХЭ, эсэгынгээ амиды ябахада, хүн гээшэ юушье мэдэхэгүй, бага зэргэ зэмэлээ баряа һаань, һанаандаа гутажа: «Яаһан хашартай юм агшаб? Ходол гэмэр-гутар гэлдэжэ, амар заяа үзүүлхэгүй» гэхэ мэтээр аман соогоо шэбэнэн һагад, хороёо дараад газаашаа гарашахаш.

Зарим нэгэн үринэр, һургаалгүйшүүл эхэ, эсэгынгээ урдаһаа бүри шангаханаар һөөргэдэхэ. Бүри убайгүйшүүлынь:

— Бү хашхаржал бай! Урдахяа хараад лэ, шамшуу юумэнэй аниргүй һуужа һуухадашни болохо! — гэжэрхихэ. Зарим нэгэнэй эхэдэ гү, али эсэгэдэ иигэжэ һөөргэдэхыень дуулахадаа, зүрхэ рууш зүү шаажа байһаншуу, үбшэнтэй байдаг.

Манай хүршэ М-тэнэй 17-той Дуня басаган угаа зоргоороо һуранхай байгаа. Дуня орой болотор газаагуур ябаха, зайгуултаха. Эхэнь басагаяа хүлеэжэ, һанаагаа зобожо, унтангүй һуухал даа.

Нэгэтэ хүүхэн архиин үнэртэй ерэбэ. Ухаа алдаһан эхэнь басагаяа хараажа ороо һааб даа.

—Бү пиршаганал даа. Трактор шэнги, дүнгинөөд болихогүйнь гээбы, — гэжэ басаганиинь хубсаһаа тайлажа байхадаа хэлээ гэхэ. Тиигэжэ үглөөниинь эхэнь хөөрөө бэлэй. Эхынгээ хөөрэхые шагнажа байһан басаганиинь:

— Маша хээтэй! Та энээниие бү шагнагты. Энэтнай худалаар хэлэнэ, — гэжэрхибэ. Эхэ иигэжэ басагандаа хардуулхадаа, хүхэ сагаан болоод, амаяа ангайһан зандаа зүрхэеэ тэбэреэд газарта һуушаба. Түргэн туһаламжые дуудажа, зүрхэнэй тарюулга хүүлээд, орон дээрэнь хэбтүүлжэ, бүхэли үдэр харууһалха саг гараа һэн.

Тиихэдэ басаганиинь? Убайланиьегүйгөөр, гоёлойнгоо хубсаһа үмдөөд газаашаа гаража ябашоо бэлэй.

«Иимэ шэхэ дүлии, нюдэ балай басага хүмүүжүүлһэн эхэнь гэмтэй юм гү, али заяанһаа иимэ хэдэр хэрүүлшэ үхибүүн түрэдэг юм гү?» — гэһэн бодол хэдэн хоногто толгойһоом гараагүй һэн.

Гэхэ зуура, эхэнь басаганайнгаа мууе дурдан, хүндэ ходо хөөрэдэг байгаа ха гэжэ һэжэглээд, түрүүн эхэтэйнь һайса хөөрэлдөө бэлэйб. Удаань басагантай хөөрэлдэбэб. Тиихэдээ эхэ басаган хоёр үтэеэ ойлгосолдодоггүй болоһоор үнинэй гэжэ мэдэгдээ һэн.

Гэбэшье эндэ би иимагтал эхыень зэмэлхэ дурамгүй. Юундэб гэхэдэ, өөрынгөө шадалай зэргээр оролдожо, эхэнь басагаяа ехэ болгоо, арбан класс дүүргүүлээ бшуу даа. Басаган эхын хүмүүжэлые гарахаһаа гадна, арбан жэлдэ һургуулида һураа, ном уншаа.

Эхэ, эсэгэнүүдые угаа ехээр шүүмжэлээд, үри бэенүүдыень үмэгшэлһэн статьянууд һүүлэй үедэ журнал, газетэнүүдтэ элбэгээр толилогдодог «моодотой» болонтожо байна гээшэ гү? Олон соо элдэб эхэ, эсэгэнүүд байжа болохо юм бэзэ. Зүгөөр тодорхой хүнүүдые тодорхойгоор шүүмжэлээд, бүхы түрэлхидые «далии дээгүүр» дайраагүй һаа, дээрэ гэжэ һанахаар юм.

Бүри урдань буряад зон гээшэ үхибүүдээ бүхы хотоноороо хүмүүжүүлдэг байһан юм гэлсэхэ.

— Юу хэлэхэ...! Дээшээ хараха хүнһөө түбэгшөөжэ, эхэ эсэгэһээ гол таһа айжа ябахалши. Адуулжа байһан хонидоо мартаад, тархяа эрьеэд наадажа байтараа, хотонойнгоо үбгэд, хүгшэдтэ харагдабал, улаан бургааһаар гаһа шабхадуулхаш. Гэртээ ошоод, энэ хүгшэн, тэрэ үбгэн сохёо гэжэ хоблоо һааш, гэртэхиншни үшөө дээрэһээш хүртөөхэ, — гэжэ минии багада эхэ, эсэгэмнай хөөрэлдэгшэ һэн. Хэнэйшье һаань, хүнэй үхибүүндэ гар хүрэхэ, сохихо гээшэ тон буруу юм ааб даа. Зүгөөр коллективнэ хүмүүжүүлгын шэнжэ түхэл эндэ харагдахадал гэнэ гээшэ аабза?

Юрэдөө, яаба хээбэшье, дээшээ хараха хүниие, илангаяа эхэ, эсэгэеэ хүндэлдэг байхаар үхибүүдээ хүмүүжүүлхэ гуримаа гээгээд, шэнэ ёһоороше хүүгэдээ хүмүүжүүлжэ һураадүй байһан зон гээшэ гүбди гэжэ заримдаа һанахаар болодог.

Эхэ, эсэгэ гээшэ нангин ойлгосо гэжэ үхибүүдэйнгээ үлгытэй хэбтэхэһээ эхилжэ ойлгуулха шухала гэжэ һанагшаб. Үхибүүнэй хүмүүжүүлгэ гээшэ түрүүшын үдэрһөө, түрүүшын чаһаа эхилдэг юм гэжэ элитэ ехэ психологууд, багшанар баталдаг.

Нангин гэһэн үндэр үгын сэндэ хүрэмөөр байха гэжэ эхэ, эсэгэ болоһон хүн бүхэн оролдохо, эрмэлзэхэ уялгатай ааб даа. Тэрээнгүйгөөр мүртэй үрэ гарахашьегүй аабза.

— Эхэ, эсэгэ гээшэ хада шэнги юм даа. Хадаяа түшэжэ байһан хүндэ юуншье аймшагтай бэшэ, — гэжэ хүушанай коммунист, наһаараа Яруунын районой Үльдэргын сомоной Советэй түрүүлэгшэ ябаһан Бадма Дамдинович Дамдинов мэндэ һуухадаа хэлээ һэн.

Нээрээшье, эхэ, эсэгэ гээшэ хада, уула шэнги найдамтай, нангин түшэлгэмнай ха юм даа. Амиды ябахадань, бидэ юушье мэдэнгүй, гэмэр-гутар гэлдэбэлнь, һанаандаа гааража, хэрүүлхэжэ байхабди. Харин наһа баража, нюдэндэмнай харагдахаяа болиходонь лэ, эхэ, эсэгэдэмнай адлишье хүнэй ушархаяа болиходонь лэ, хамаг эльгэ зүрхэеэ хүмэрюулэн, ямар бата бэхи түшэлгэнүүдээ алдаһанаа гэнтэ ойлгожо, тэдэнээ үгылжэ эхилхэш.

Тон лэ тиимээр Дуня басаган гансахан эхээ үгылжэ зобохо аабза гэжэ һанадагби.

Мүнөө эхэ басаган хоёр ан-бун болонги хэбэртэй агша. Хуулиин наһа гүйсэһэн шахуу басаганай харюусалгань үдэрһөө үдэртэ дээшэлжэ байна бшуу. Нарата нэгэ үдэр эхынгээ эсэнги нюдэеэ анин анижархёо һаа, ямархан ехэ түшэлгэеэ сагһаа урид алдажархиһанаа гэнтэ ойлгоод, бүхы наһаараа бэеэ тамалжа ябахагүйн тула хайрата ганса эжынгээ баярые арьбадхаха гэжэ шамдыш, Дуня!!!

Ц. ДОНДОГОЙ.

СОВЕТ АЖАБАЙДАЛАЙ ШЭНЖЭ

АЛТАН ТҮРЫН БАЯР

ХУРАМХААН һууринай Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжын үргэн ехэ сонхонуудтай үндэр сагаан гэр соо ехэ хүхюу зугаатай байба. Энэ хадаа Радна Бадмаевич, Ичигедэй Ринчиновна Маладаевтанай бүлын алтан түрэ зэдэлбэ гээшэл. Тэдэнэй найман үринэр, наһан соогоо хамта хүдэлһэн нүхэдынь энэ ехэ һайндэрөөрнь үндэр наһатайшуулые амаршалхаяа суглараа.

50 жэлэй саада тээ хамтын ажал эмхидхэлгын эгээл хүшэр хүндэ жэлнүүдтэ эдир залуу Радна Ичигедэй хоёр хуби заяагаа ниилүүлэн, олоной ажалда хам оролсожо, үри хүүгэдээ хүмүүжүүлжэ эхилһэн намтартай.

Сагшье ябажа, һүрөөтэ шэрүүн 1941 он хүрэжэ ерээ. Радна Бадмаевич бусадтай сугтаа Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда мордобо.

Энэ үедэ дайсанай ара талашье баһал фронт байгаа гэжэ мэдэнэбди. Заахан үхибүүдтэй Ичигедэй үглөөнэй наранһаа үдэшын харанхы болотор колхозой ажалда ябалсан, ажалһаа арай гэжэ бусажа ерэхэдэнь, гэртээ суурганлуулан үлэһэн үхибүүдынь эжыгээ хүлеэшэнхэй һууха. Тиихэдэнь эсээб гэжэ һууха аргагүй бэлэй.

Мүнөө эдэ үгэнүүдые бэшэжэ һуухадаа, Ичигедэй Ринчиновнатай һаяхан хөөрэлдэһэнөө һанаандаа оруулаад, дайнай үеын эхэнэрнүүдэй габьяа, зоригто үшөө дахин һүгэдэн, иимэ мүрнүүдые зорюулха хүсэл ерэнэ:

Эхын зүрхэнэй сохисо
Эрьелдүүлнэ бүмбэрсэг
дэлхэйе.
Эгээл тиимэһээ эхэнүүдээ
Эльгэнэй дулаагаар
энхэрэе...

Эхэ, эсэгынгээ али зэргэ оролдожо, гарыень ганзагада, хүлыень дүрөөдэ хүргэлсэһэниине Маладаевтанай найман үри хүүгэд мэдэжэ, үсэд зоригтойгоор хүгэлөө бэелүүлэн ябадаг. Энэ бүлэдэ эрдэмэй кандидат, врач, агроном, хоёр инженер, медфельдшер, студент-заочник, жолоошод бии. Иимэ үри хүүгэдые хүмүүжүүлжэ, ажабайдалай үргэн харгыда гаргахань бэлэншье бэшэ байгаа.

Мүн лэ Радна Бадмаевич нэгэдэхи Украинска фронтдо дайлалдажа ябахадаа, хүндэ гэгшээр шархатажа, госпиталиин һүүлээр гэртээ эльгээгдэбэ. Үлбэр бэетэй бусаашье һаа, үбгэд, хүгшэдэй, эдиршүүлэй сараар газар хахалжа ябахыень һанаа амархан хаража һуумаар һаал?

Үшөө һайнаар шархаяа эмшэлүүлжэ үрдингүй, Радна Бадмаевич «түмэр хүлэгөө» жолоодожо ороо бэлэй. Үнинэй коммунист хаанашье ажаллахадаа, хододоо үнэн сэхэ ажалай жэшээ харуулжа, залуушуулые һурган дахуулжа, согтой зугаатай ябадаг заншалтай. Гадна тэрэ Хурамхаанай совхоздо шэнэ болон боро газар ашаглалгада ехэ хубитаяа оруулба. Харин газар ажалай хүдэлмэриие һайнаар мэдэхэ байһан дээрэһээ тракторно-таряан ажалай бригадираар тэрэ томилогдобо. Энэ ажалдаа нүхэр Маладаев бүхы хүсэ шадалаа үгэн, эдэбхи үүсхэл гарган хүдэлбэ.

Р. Б. Маладаев һайнаар хүдэлжэ, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө», «Шэн габьяата ажалай түлөө. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ» медальнуудаар, Хүндэлэлэй олон тоото грамотануудаар, үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна.

Хурамхаанай совхозой парткомой секретарь В. С. Очиров, хүдэлмэрилэгшэдэй комитедэй түрүүлэгшэ С. Б. Мангутов гэгшэд Радна Бадмаевич Ичигедэй Ринчиновна хоёрые алтан түрөөрнь амаршалаад, ута наһа, удаан жаргал үреэбэ. Мүн энэ амаршалгада нүхэдынь хабаадалсаба. Жаргалтай үхибүүдынь эхэ, эсэгэдээ алтан бэһэлигүүдые зүүлгэжэ, магнал дэгэлнүүдые үмдэхүүлбэ. Энэ бүлын баярта һайндэртэ хабаадалсаһан хүнүүдэй нюдэндэ баярай нулимсанууд гэрэл буляан ялалзажа байгаа бэлэй.

—Юрын совет бүлын жаргалые хубаалдаһанаа тон ехээр урмашан, Ильич багшын һургаалые ажабайдалдаа батаар манлуулһан Коммунис партидаа **һайн даа** гэжэ үнэн зүрхэнһөө хэлэхэ дуран хүрэнэ, — гэжэ Маладаевтанай хүршэ, ажалай болон дайнай ветеран Б. Ж. Ринчинов хөөрэнэ.

Энэ гэр бүлын һайндэрэй боложо байхада, Маладаевтанай ашанаршье, зээнэршье баһал үнеэдээ һааха гэһэн өөрын ажалтай. Тэдэнэй дунда Москваһаа ерэһэн 9 наһатай зээнь Оюуна үнеэ һаажа һурахаяа оролдоно. Бэшэниинь тэрээндээ туһална. Тэрэниие дуудажа асараад хөөрэлдэхэдэмни, мойһон хара нюдөө бүри ехээр хараад, бодолгото болонгёор иигэжэ хэлээ һэн:

— Иимэ һайн һайхан нагаса эжы нагаса баабай хоёроо амаруулхын тула үнеэ һаажа һурахамни.

Хододоо хүндэ туһалха дуратай, урагшаа һанаатай Маладаевтанай абари эндэл харагдана бшуу. Иимэ абари заң ёһотойл совет хүнэй онсо шэнжэ мүн.

Ленинэй нэрэмжэтэ гудамжада оршодог Маладаевтанай гэртэ мүшэдэй амгалан харааса доро алтан түрын аялганууд үдэшэ орой болотор зэдэлээ һэн.

Д. ДОРЖИЕВА,
СССР-эй Журналистнуудай холбооной гэшүүн.

«ТУЯА» УРИНА

«Туяа» гэжэ нэрлэгдэһэн номой худалдаа наймаан һайхан заншал болонхой. Улаан-Үдэ хотымнай Революциин талмай дээрэ үглөөдэр энэ һайндэр үнгэргэгдэхэ юм.

Үглөөнэй 10 сагһаа хойшо шэнэ номуудтай, республикынгаа мэдээжэ уран зохёолшодтой болон поэдүүдтэй һонирхолтой уулзалганууд болохо. Эндэ поэдүүд шүлэгүүдээ уншаха, зохёохы түсэбтээ уншагшадаа танилсуулха, худалдажа абаһан номууд дээрэ гараа табиха юм.

Нийтын-политическэ ба эрдэмэй, техникын асуудалай шэглэлтэй, һуралсалай-методически, уран һайханай болон үхибүүдтэ зорюулагдаһан номууд олоор уншагшадта дурадхагдаха байна. Буряадай түрүүшын эрдэмтэ Доржо Банзаровта зорюулагдаһан Чимит Цыдендамбаевай «Банзарай хүбүүн Доржо» гэһэн романиие, «Буряад аялганууд» гэһэн Дамба Жалсараевай шүлэгүүдэй согсолбориие тэдэнэй дунда нэрлэмээр. Буряадай номой хэблэл үхибүүдтэ һайн бэлэг бэлдээ. 1981 ондо «Буряад арадай онтохонууд» гэһэн ном буряад ба ород хэлэн дээрэ хэблэн гаргаа.

Хэрэглэгдэһэн литературые худалдаха, һэлгэхэ гэхэ мэтээр уншагшадые һайнаар хангаха хүдэлмэри энэ һайндэртэ эмхидхэгдэхэ юм.

Хүндэтэ номдо дуратайшуул! Таанарые һайндэртэ ерэхыетнай уринабди!

Т. КЕППЕЛЬ,
номой худалдаа наймаанай республиканска конторын ахалагша инспектор.

ШЭНЭ ШҮЛЭГҮҮДҺЭЭ

Владимир Намсараев

ЛЕНИН

Хүнэй сэдьхэл
Хүсэтэ ульһаар далижуулһан,

Хүнэй һанал
Хүсэлтэ замда зоригжуулһан,

Зоной бодолой
Зүбыень шэлэжэ хурсадуулһан,

Зоной тэмсэлэй
Замыень залажа эршэдүүлһэн —
Ленинэй үгэ нангин!

Түрэл оронойм
Түгэс амжалтатай ургалта,
Табан түбиин
Түрүү үзэлтэнэй илалта,
Мүшэтэ замаар
Мүхэшэгүй зоригтой иидэлгэ,

Мүнөө үеын
Мүнхэдөө дэмбэрэлтэй зорилго —
Ленинэй хэрэг нангин!

Удаа дараалан
Ургаһан үетэнэй этигэл,
Утынгаа замда
Урагшаа тэгүүлээшэдэй найдал,

Арад олоной
Аха дүү мэдэрэлтэ нэгэдэл,
Ажалша зоной
Арюун нангин хүндэлэл —
Ленинэй хэрэг мүнхэ!

Цэдэн Галсанов

ҮБҺЭШЭДЭЙ ОТОГ СОО

Үбһэ хуряалган.
Үтэг сабшалган...—
Үдэрэй үрдиһэнэй үргэһэгүй саг!
Үнэр нугын үсхэн агаар балган.
«Үнэгэнэй нюдэ залгиха» саг!
Нажарай һүни!
Найдалай һүни!
Наадашадта юундэ хайрагүйбши?
Унаган залуугайм нюусын хани
Утахан байхаяа яана гээбши?
Ушарсантаяа
Уулзаха гэхэдэм,
Одо мүшөөрөө харгыем залааш.
Үгэш андалдажа үрдеэгүйдэм,
Үүр үүртээ золгоод лэ,— һалааш!
Уладай нюдэндэ
Оногдошоод,
Орохо нүхэ олон ядаһаар,
Отогтоо ерэжэ, сайнһаа оошоод,
Унайгаар боргоодоһо утаһаар
Үглөөнэй шүүдэр
Үтэр гэшхэбэб...
Үргэһөө арайхан сэлмээбэб,
Үшөө нэгэ һүнимни һэхүүлбэ,—
Үрэгүй хооһоор үүртэ эдюулбэ.
Оорог юумэ
Отогтоо һуняанам.
Урдам бодоно — урагшагүй һүним.
Ута унжагар халуун үрдиһэм,
Унтаагүйгөөр алмаһан үргэһэм...
Хожомдон,
Хуряалгадаа гараашь һаа,—
Колхозингуудай хёлом гэхэлээр,—
Хойшогүйдэн, хороо бусалһандаа,
Хоёр нормо хогтүйгөөр дүүргэлэйб!

* * *

Ингэжэ,
Эртын, оройн наранаар
Инаг дурам сэдьхэлым тамална.
Инзаганай хөөрхэн хүлэй
Илдам һайхан зунай саг хатарна.

ВОЛГО

Үргэн сэнхир Россин эхир—
Үндэр тэнгэриин эхигүй сэнхир
Тэнсэһэн шэнгил эгээл энээгүүр,
Тэниглэн Волгын энгэр дээгүүр
Сэбэр алтан шэнгисын шарайтан
Сэсэглиг хонгор баруун дайдын
Сэнхир сүсэгын номин энеэбхилээд,
Сэлгеэхэн эрьедээ салгидан байбал
Ород ороной түүхые тээһэн
Олон үеын хүсэтэ хамбы,
Ороноо дэлхэйдэ суурхан нээһэн
Оюун ухаатайшуулай алтан үлгы,
Асарн дүүрэн урасхалаа тууагаад,
Арсадал гашуун сагуудые уугаал,
Бурлаагуудай зобоһон хүлэй зурха.
Буурал шоройдонь мүнөөшье
булархай
Дуун шэнгеэр зүрхэ хүдэлгэнэ.
Дун сагаан Волгоград хото.
Дуулим Россин нэрэ хүндэлнэ,

Дашидондок Будажапов

Дурасхаалта гэгээн хоймортонь тодо!
Дайша хүбүүдэйнгээ эльгээр
жуяглаһан
Дабагдашагүй хэрэмынь дайран
мүргөөд,
Дайгаар жүрөөдэһэн шунахай зариман
Дарагдажа эндэ хэрээһэ зоолгоо.
Һөөргөө дайнай хүллэхэгүйн түлөө
Һүр жабхаланта «Эхэ Орон» хүшөөнь
Һаадаг зэрэеэ хурсадангүй үргөөд,
Һайн сагаар ерээдүйе түшөөл...
Гүрэнэймнай ехэ гол мүрэн
Гүнзэгы, хүндөөр хүүен дуулана,
ГЭС-үүдэйнь зүрхэндэ шэнээр
хүдэржэ...,
Гүндүүн: «Эй, ухнем!»—эли
дуулдана.
...Ухаанай дээжээр хабаяа түхөөжэ,
Ууган жаргалһааш хүртэн тэнхэнэм.
Тунгалаг сэнхир байхынш түлөөдэ
Тэмсэхэб,
хамгаалхаб, Волго,
шамаяа!

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Хуряалга-81» — республика доторх таряа хуряалгын ябаса харуулһан материалнуудай суглуулбари. «Республикын ажалай үдэр» — тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари. ТАСС-ай шэнэ һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Ажахы хүтэлбэрилгые нарижуулан һайжаруулха: хүдэлмэриин эмхидхэл». «Бүхы оньһон түхеэрэлгэнүүдэй аша үрэтэйгөөр хүдэлгэхэ» гэһэн Е. Кряжевай статья. «Отряд эршэмтэйгээр хүдэлнэ» — С. Захаровай корреспонденци. «Правда Бурятии» газетын редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй суглуулбари. «Совет орон доторнай» — ТАСС-ай корреспондентнүүдэй мэдээсэлнүүдһээ.

Гурбадахи хуудаһанда. «Буряадай Ленинэй орденто оперо болон балетэй театрай зунай гастрольнуудай дүнгүүд тушаа». Л. Теушаковай «Гурбадахи уулзалга» гэжэ статья. «Газарай гүниие шэнжэлхэ найдамгай түлхюур» — АПН-эй корреспондентын хэһэн хөөрэлдөөн. «Бүмбэрсэг дэлхэйн һонин»—ТАСС-ай корреспондентнүүдэй хилын саанаһаа эльгээһэн тобшо мэдээсэлнүүдэй суглуулбари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Заншалта «Субботын галханай» материалнууд. «Олдисэсэн үбгэдгүйгөөр энэ дэлхэйдэ һонигүй байха бэлэй» К. Баторовай бэшэһэн шэнжэлэл. Цэдэн Галсановай шэнэ шүлэгүүдһээ. «ГАИ-гай экран». «Туһатай зүбшэл». Соносхолнууд.

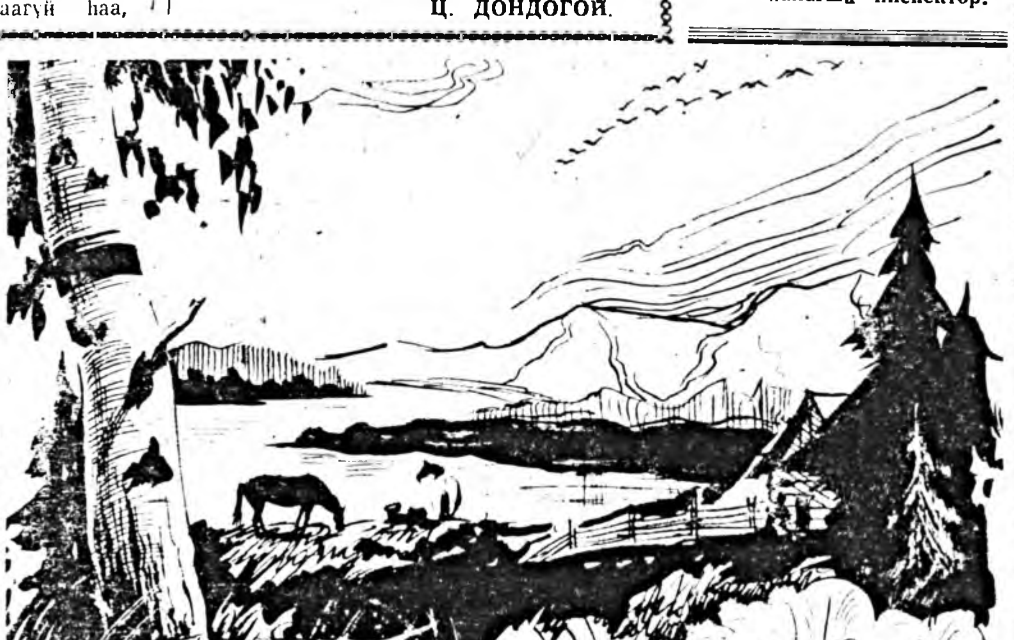

...Намар. Тэнгэри гансата шэг шарайгаа хубилгажа, доошоо һууһан шэнги үзэгдэнэ. Гэрэй оройгоор гэхээр үүлэд мүлхин, оршондохи үндэршье бэшэ хабсагайе хүбөөлэн сайрана. Үүлэнэй үнгэшье хониной угаагдаагүй нооһон мэтээр харагдана. Агаарай амин һэрюун, нойтобтор... Талада гараад гү, али хуһата майлаар ябажа ябахадаш, гэнтэ тэнгэриин оройһоо ганганаха абяан дуулдажа, обёорон харахадаш, хушуутан, һүрэг галууд урда зүг шэглэн һунахал. Харин шамайе тойроод һууһан хуһад гансата ямаршьеб бээрэг шэнжэтэй болоһон шэнги харагдаха. Һаяханал ногоон байһан набшаһадынь нэгэ һүни соо шахуу шарлажа, хуһад, уляаһад шара дүлөөр шатажа байна гээшэ гү гэжэ һанагдаадхиха.

Намар... Байгаалиин жама ёһоор, тэрэнэй мүнхэ хууляар жэлэй дүрбэн сагай иигэжэ бэе бэеэ һэлгэжэ байдагые мэдэрдэгшье һаа, намарай шэнжэ нютагайнгаа шарайда дахин обёорходоо, зүрхэеэ хүдэлгэнгүй байхаар бэшэл... Баян намарнай, мэндэ амар!

Р. АБИДУЕВАЙ зураг.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Орбита. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 —«Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 10.00 — «АБВГДейка». 10.30 — «Түрэлхид, таанадта». 11.00 — «Эрхим һайн эд бараа элбэгээр үйлэдбэрилхэ».

Улаан-Үдэ. 11.30 — Холо, ойрын һонин (буряадаар). 11.45 — «Хүдөө ажахы» — киножурнал.

Орбита. 12.00 — «Спортлотогой» 37-дохи тираж. 12.10 — «Һолонго» «Эфиопиин дуунууд» гэһэн арадай творчествын уласхоорондын IV фестиваль.

Улаан-Үдэ. 12.50 — Хүдөөгэй ажалшадта зорюулагдаһан хүгжэмтэ дамжуулга. 13.30 — «Зохёохы ажал тухай» (буряадаар).

Орбита. 14.10 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 15.15 «Мүнөөдэр — түби дэлхэйдэ». 15.30 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Канадын кубогта хүртэхын түлөө. Хахад финал. Канадаһаа дамжуулга. 17.30 — «Семеро смелых» гэжэ уран һайханай фильмын табигдаһаар 45 жэлэй ойдо. 19.00 — Политическэ шэнжэлэгшэ Ю. А. Летуновой хөөрөөн. 19.45 — Мультфильм. 20.00 — Хоккейгээр уласхоорондын мүрысөөн. Канадын кубогта хүртэхын түлөө хахад финал. Канадаһаа дамжуулга. 22.00 — «Время». 22.35 — «Раймонд Паулстай уулзалга». Хүгжэмтэ дамжуулга. 23.50 — Уһанай спортоор Европын чемпионат. Югославиһаа дамжуулга.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 14.10 — «Агуу ехэ ерээдүй тээшэ дабшаха замай эхиндэ» — баримтата фильм.

Орбита. 15.20 — «Һүүлшын хабарай хаһаар» — фильм-концерт. 15.45 — «Баатаршалга». Совет гвардиин 40 жэлэй ойдо. 16.15 — «Юун? Хаана? Хэзээ?» — телевикторина. 17.15 — «Даймохк» — фильм-концерт. 17.45—Уһанай спортоор Европын чемпионат. Югославиһаа дамжуулга. 18.00 — А. Н. Островский. «Светит, да не греет» — СССР-эй Гүрэнэй академическэ Бага театрай фильм-зүжэг. 20.30—«Хүгжэмтэ киоск». 21.00 — «Амгалан нойрсогты, багашуул». «Дюймовочка» (1-хи дамжуулга). 21.15 — «Элүүр энхын булан» — эрдэм дэлгэрүүлгын фильм. 22.00 —«Время». 22.35 — «Хочу понять»— уран һайханай фильм. (1, 2 серинүүд).

Улаан-Үдэ. 10.30 — «Слон и веревочка» — уран һайханай фильм.

Орбита. 11.30 — «Уран зураашад тухай хөөрөөн» СССР-эй арадай уран зурааша А. Герасимов.

Улаан-Үдэ. 12.00 — Мультфильмнүүд.

Орбита. 12.50 — «В. Маяковскиин шүлэгүүд» РСФСР-эй габьяата артист Е. Киндинов уншаха. 13.25 — СССР-эй арадай артистка М. Мордасова дуулана.

Редакторай орлогшо П. Н. НИМАЕВ.

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД. ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. ЛЕНИНА, 35, редактор—2-54-54, приемная —2-54-93, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-60-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства —2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, перевод—2-54-93, писем и сельхоров —2-67-81, корректорская—2-35-95, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств полиграфии и книжной торговли.
Н-03604. Заказ № 211. Индекс 5